Ազգ
Azg armenian daily
20 ՄԱՅԻՍ 2000 ՇԱԲԱԹ 92 (2060)

Հ. Ալիեւ. «Ղարաբաղյան ճակատում ռազմական գործողությունների վերսկսումը խենթություն կլինեը»

ԲԱՔՈՒ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ - ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ: «Ղարաբաղյան ճակատում ռազմական գործողությունների վերսկսումը խենթություն կլինեը», մայիսի 18-ին հայտարարել է Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը: Ելույթ ունենալով Բաքվում ՄԱԿ-ի հովանավորությամբ անցկացվող միջազգային համաժողովում, որը նվիրված է փախստականների հիմնախնդիրներին, Ալիեւը նշել է. «Պատերազմը վերսկսելով կարելի է ազատագրել գրավյալ տարածքները, սակայն կորուստները չափազանց մեծ կլինեն: Մյուս կողմից, շեշտել է Ալիեւը, Ղարաբաղի հարցի լուծման ձգձգումը վատթարացնում է ավելի քան 1 մլն ադրբեջանցի փախստականների առանց այն էլ ծանր վիճակը»: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, իրադրությունը բարդացել է նաեւ այն պատճառով, որ անցած տարվանից ՄԱԿ-ը դադարեցրել է պարենային օգնության հատկացումը Ադրբեջանին՝ պատճառաբանելով, որ օգնության տրամադրումը մյուս թեժ կետերին, մասնավորապես Կոսովոյին ու Չեչնիային, ավելի հրատապ է:

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Թել Ավիվն ու Անկարան ձերբազատվում են «անբարենպաստ ազդեցությունից»

ԱՆԿԱՐԱ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Թուրքիան եւ Իսրայելը պատրաստակամություն են դրսեւորել թույլ չտալու, որ այսուհետեւ Հայոց ցեղասպանության հարցն անբարենպաստ ազդեցություն գործի երկու երկրների հարաբերությունների վրա: Մայիսի 18-ին այդ մտքից է սկսել իր եռօրյա այցը Թուրքիա Իսրայելի տուրիզմի նախարար Ամնոն Շաակը, հաղորդում են թուրքական ԶԼՄ-ները:

Թուրքիայի եւ Իսրայելի հարաբերություններում լարվածություն էր ծագել Իսրայելի երկու նախարարների այն հայտարարություններից հետո, թե Թուրքիան պետք է ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը որպես կատարված պատմական փաստ:

Երբ Թուրքիայի կառավարությունը բոյկոտեց իր մասնակցությունը Իսրայելի ազգային օրվա տոնակատարությանը, Անկարան եւ Իսրայելն ստիպված էին վերականգնել իրենց նախկին հարաբերությունները: Սպասվում էր, որ Շաակը ջերմ ընդունելության կարժանանա Թուրքիայի պաշտոնական անձանց կողմից այն բանից հետո, երբ կողմերը Հայոց ցեղասպանության թեման փակելու որոշում կայացրին: Այդուհանդերձ, Իսրայելը պնդում է, որ Հայոց ցեղասպանության ճանաչման հարցում Թել Ավիվի պաշտոնական քաղաքականությունը չի փոխվել:

Հուլիսի 2-ին սպասվում է Թուրքիայի փոխվարչապետ-արտգործնախարար Ֆարուք Լոգօղլուի այցը Իսրայել, որտեղ կքննարկվեն Թուրքիայի եւ Իսրայելի քաղաքական հարաբերությունները: Երուսաղեմում կքննարկվեն նաեւ տնտեսությանը, մշակույթին, զինաթափմանը, եվրոպական հարաբերություններին եւ Մերձավորարեւելյան հաշտության գործընթացին առնչվող հարցեր:

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Կարգավորման ժամանակը դեռեւս անորոշ է

Խորհրդաժողով Վաշինգտոնի ամերիկյան համալսարանում

Երեկ Վաշինգտոնի ամերիկյան համալսարանի իրավաբանական քոլեջում կայացած «ԼՂ ճգնաժամը. կարգավորման ժամանակը» թեմայով խորհրդաժողովում ելույթներով հանդես են եկել ՀՀ փոխարտգործնախարար Ռուբեն Շուգարյանը, ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանը, ԱՄՆ-Ադրբեջան հանձնախմբի նախագահ Ջեյհուն Մոլլազադեն, դեսպան Ֆիլիպ Ռոզենբլաթը, ամերիկացի նշանավոր քաղաքական վերլուծաբաններ: Մասնավորապես Ադրբեջանը ներկայացնող Մոլլազադեն ասել է. «Ես չեմ տեսնում Ադրբեջանի որեւէ կառավարություն, որն ի վիճակի կլինի ստորագրելու ԼՂ-ն Ադրբեջանից անջատել, անկախանալ կամ ՀՀ-ի հետ վերամիավորվել նախատեսող պայմանագիր: Ես բացառում եմ տարածքների փոխանակումը, որի շուրջ գուցեեւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները համաձայնության գան»:

Իր ելույթում ԼՂՀ արտգործնախարար Նաիրա Մելքումյանն ասել է. «Ինքնավարության գաղափարը, որ ենթադրում է մի ժողովրդի ենթակայությունը մի այլ ժողովրդին, անցել է պատմության գիրկը: ԼՂ խնդիրը պարզապես փոքր տարածք ունեցող երկրի խնդիր չէ, այլ տարածաշրջանային խոշոր խնդիր է: Հարավային Կովկասի ապագան մեծ չափով կորոշվի ԼՂ հակամարտության լուծման ձեւից, այն է՝ ԼՂ կարգավիճակից: ԼՂ-ն միայն խաղաղ միջոցներով նպատակ ունի հասնելու հետեւյալին. համաձայնել միայն այն չափի իշխանության, որ առավելագույնս կպաշտպանի ԼՂՀ-ի եւ նրա բնակիչների ազգային շահերը: Պահպանել անվտանգության մի այնպիսի մակարդակ, որը երաշխավորվի իր սեփական բանակի եւ անվտանգության ուժերի կողմից, Ադրբեջանի հետ լուծել տարածքային խնդիրները, խրախուսել հայ եւ ադրբեջանցի փախստականների կամավոր վերադարձն իրենց տները, վերականգնել տնտեսական համագործակցությունն Ադրբեջանի հետ»:

Թ. Հ.

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ

Եվրաբանկը քննադատում է Հայաստանին

ԼՈՆԴՈՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերակառուցման ու զարգացման եվրոպական բանկը (ՎԶԵԲ) հրապարակել է ԱՊՀ եւ այլ երկրների տնտեսությունների մասին իր տարեկան զեկույցը: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, ՎԶԵԲ-ը եզրակացրել է, որ Հայաստանի կառավարությունը շարունակում է ֆինանսավորել իր բյուջեն գլխավորապես արտաքին միջոցների հաշվին: Ձգձգումներն ու դժվարությունները լիցենզավորման ասպարեզում, ոչ բափանցիկ կառավարական կարգավորումը եւ թերությունները ֆինանսավորման բնագավառում, խոչընդոտում են արտաքին ներդրումներին: Ըստ եվրոպական բանկի, Հայաստանը պետք է կրճատի բյուջեի պակասորդը եւ խթանի մրցունակությունը արտասահմանյան արտահանման բնագավառում: Եվրաբանկը նաեւ նշում է, թե արդյունաբերության վերակառուցումը դանդաղ է ընթանում, իսկ Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը անդամագրվելու խոչընդոտներից մեկն է:

Տարածաշրջանի շահերը պետք է պաշտպանեն այստեղի երկրները

Իրանի ԱԳ փոխնախարարը ժամանեց Երեւան

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 19-ին Երեւան ժամանեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարության պատվիրակությունը՝ փոխնախարար Մորթեզա Սարմադիի գլխավորությամբ: Մինչ Հայաստան գալը պատվիրակությունն այցելել է Ադրբեջան եւ Վրաստան: (Տես ♦ էջ 5)

Երեւանի «Զվարթնոց» օդանավակայանում լրագրողների հետ զրույցում Մորթեզա Սարմադին հայտարարեց, որ Հայաստանում կքննարկվեն տարածաշրջանի անվտանգության խնդիրները: Նրա խոսքերով, քանի որ Կովկասյան տարածաշրջանը բավականին զգայուն է եւ դարձել է համաշխարհային մեծ ուժերի շահերի մրցակցության թատերաբեմ, «ճիշտ կլինի, որ տարածաշրջանի շահերը պաշտպանվեն հենց տարածաշրջանի երկրների կողմից»: Նրա կարծիքով, քանի որ տարածաշրջանի անվտանգությանը վերաբերող խնդիրներն օրեցօր ավելի մեծ կարեւորություն են ձեռք բերում, այդ պատճառով հարեւանների հետ խորհրդակցությունները մեծ նշանակություն են ստանում»:

Պրն Սարմադին հայտնեց, որ նախատեսվում է նաեւ քննարկել երկկողմ համագործակցությանը վերաբերող խնդիրներ:

Ինչ վերաբերում է Իրան-Հայաստան գազամուղի շինարարության ծրագրի իրականացմանը, ապա ԻԻՀ ԱԳ փոխնախարարը նշեց, որ այս հարցի կապակցությամբ երկու երկրների միջեւ չկան տարաձայնություններ, բարդություն է առաջանում միայն ֆինանսական հարցը:

Մորթեզա Սարմադին կհանդիպի ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի, ՀՀ ԱԳ փոխնախարար Արտաշես Թումանյանի, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար, նախագահին առընթեր ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար Սերժ Սարգսյանի հետ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Հայաստանի մեկ օրը Բեռլինում

Բիզնես-ֆորումն ավարտվեց հուսակ ուղերձով՝ Հայաստանի ապագան հայերի ձեռքում է

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ, Բեռլին

Մեր նախորդ համարներում արդեն տեղեկացրել ենք մայիսի 11-ին Բեռլինում կայացած բիզնես-ֆորումի մասին: «Հայաստանի օր» անունը կրող մեկօրյա ֆորումը կազմակերպել էին գերմանական ներդրումների եւ զարգացման կազմակերպությունը (DEG), տեխնիկական համագործակցության ընկերությունը (GTZ), Վերակառուցման դրամատունը (KfW), գերմանական տնտեսության արեւելյան հանձնախումբը, գերմանական արդյունաբերության եւ առեւտրի գերագույն պալատը (DIHT), Միջին եւ արեւելաեվրոպական միավորումը եւ Բեռլինում ՀՀ դեսպանատունը: Հայաստանի պաշտոնական պատվիրակությունը ղեկավարում էր ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը, ով նաեւ հայ-գերմանական տնտեսական համագործակցության կոորդինատորն է: Պատվիրակության մաս էին կազմում ՀՀ փոխարտգործնախարար Արմեն Մարտիրոսյանը, ՀՀ առեւտրի եւ արդյունաբերության փոխնախարար Արա Պետրոսյանը, Հայկական զարգացման գործակալության տնօրեն Վահագն Մովսիսյանը, ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության արտասահմանյան ֆինանսական ծրագրերի կառավարման կենտրոնի գործադիր տնօրեն Բագրատ Ենգիբարյանը: Ներկա էին 20 գործարարներ, այդ թվում բանկերի ներկայացուցիչներ:

Ինչ պնեց մեկօրյա ֆորումը, ծանուցենք ամենակարեւոր պատասխանը՝ առաջին հերթին հասույկ տեղեկատվություն Հայաստանի մասին, գերմանացիները սրա մասին բազմիցս հիացավելեցին: Ինչ վերաբերում է գործարարների միջեւ տարբեր պայմանագրեր ստորագրելուն (ինչին հայկական կողմը բնականաբար սպասում էր), չիրականացավ: Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, մայիսի 12-ի հետմիջօրեին Ֆրանկֆուրտում կնքվեց ընդամենը 1 պայմանագիր, որ ստորագրեցին հայ-գերմանական տնտեսական համագործակցության կոորդինատոր Լեւոն Բարխուդարյանը եւ գերմանական Վերակառուցման դրամատան (KfW) արտահանման եւ ծրագրերի ֆինանսավորման բաժնի 2 ներկայացուցիչներ Նոյհոֆ Գլաուբիցն ու Հանս Պետերը:

Տես ♦ էջ 4

Պուտինը շրջագայում է Միջին Ասիայում

ՏԱՇՔԵՆԴ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ նախագահ Պուտինը շարունակում է իր այցը Միջին Ասիայում: Սա իր առաջին այցն է արտասահման պաշտոնականությունից հետո: Պուտինը բանակցություններ է վարել Ուզբեկստանի նախագահ Քարիմովի հետ: Ըստ ռուսական պաշտոնատար անձանց, նախագահները քննարկել են տարածաշրջանային անվտանգության խնդիրները: Ինչպես հաղորդում է BBC-ն, կողմերը մտահոգություն են հայտնել տարածաշրջանում իսլամական ծայրահեղականության աճի կապակցությամբ: Կրեմլի ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ իսլամական ծայրահեղականությունը սպառնալիք է ներկայացնում միջինասիական տարածաշրջանի բոլոր երկրների համար: Ուզբեկստանից Պուտինը թռել է Թուրքմենստան:

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԺՆԵՎ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ: ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի Լեռնային Ղարաբաղի գծով համանախագահների եւ տարբեր միջազգային կազմակերպությունների մայիսի 18-ին Ժնեւում կայացած հանդիպման նպատակը «միջազգային կազմակերպությունների ուշադրությունը հրավիրելն է եղել, որոնք ի վիճակի են հետաքրքրություն ցուցաբերել հակամարտությունից տուժած տարածաշրջանների զարգացման եւ վերականգնման նկատմամբ՝ հակամարտության կարգավորման դեպքում միջազգային հանրության արագ եւ արդյունավետ ներգրավման հեռանկարով»: Այդ մասին ասվում է

Առաջարկվել է նախապատրաստել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կողմերի միջեւ համապարփակ պայմանագրի կնքման դեպքում հնարավոր խաղաղարար գործողություն սկսելուն:

Թղթակցի հարցին, թե կա՞ն արդյոք հիմքեր հակամարտության մոտալուտ ավարտը հնարավոր համարելու համար, Անջեյ Կասպրչիկը ասել է, որ ինքն անձամբ նման նշաններ դեռ չի նկատել:

Թղթակցի խնդրանքին պարզաբանելու, թե Ժնեւում տեղի ունեցած հանդիպմանը Մինսկի

Մինսկի խումբն արդեն քննարկում է տարածաշրջանի հետկոնֆլիկտային վերականգնման հարցը

մայիսի 18-ի հանդիպման արդյունքների հիման վրա ընդունված կոմյունիկեում:

ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ԱՄՆ-ի, Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի համանախագահները նպատակահարմար են համարում տեղում դրությանը ծանոթանալու համար առաքելություն ուղարկել հակամարտության տարածաշրջան: Կոմյունիկեում հակամարտության կարգավորման քաղաքական տեսանկյունի մասին ոչ մի խոսք չկա, հաղորդեց ՍՆԱՐՔ-ի սեփական թղթակիցը Ժնեւից:

Հանդիպման մասնակիցներն իրենց աջակցությունն են հայտնել հակամարտության գոտի միջազգային կազմակերպությունների փորձագետներից կազմված գնահատող առաքելություն ուղարկելու գաղափարին: Սակայն առաքելության այցի ժամկետների մասին ոչինչ չի ասվել:

ՄԱԿ-ի գերագույն կոմիսարի փախստականների գործերով վարչության ներկայացուցիչը հիշեցրել է քաղաքական չափազանց սրության պատճառով առաքելության կողմից չեզոքության սկզբունքի հստակ պահպանման անհրաժեշտության մասին:

ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչ Անջեյ Կասպրչիկը մասնանշել է տագնապալի ախտանիշների ի հայտ գալը 2000 թ.-ի սկզբից հաճախակի են դարձել հակամարտության գոտում հրադադարի խախտման դեպքերը: Առաջարկվել է ուշադրություն դարձնել ականապատերի առկայության խնդրի եւ դրա հետ կապված խաղաղ բնակչության կյանքին սպառնացող վտանգի վրա:

խմբի ամերիկյան ներկայացուցչի նկատելի ակտիվությունը չի՞ ենթադրում արդյոք մյուսների գործառնության առումով խիստ ձեւական ներկայություն, ԵԱՀԿ գործող նախագահի անձնական ներկայացուցիչը հավաստացրել է, որ իր բոլոր գործընկերներն «օգտվում են բանակցությունների ընթացքի վրա ազդելու հավասար իրավունքներից եւ գործում են լիակատար համաձայնության պայմաններում»:

Ինչպես հայտարարեց ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի Ռուսաստանի համանախագահ Նիկոլայ Գրիբկովը, բանակցային գործընթացում «ինչ-որ նոր բան» կարելի է սպասել այս ամռանից ոչ շուտ, երբ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները հանդիպեն Մոսկվայում: Ըստ որում նրանց կմիանան նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի ներկայացուցիչները եւ ՌԴ նախագահ Վլադիմիր Պուտինը:

Մինսկի խմբի ամերիկյան համանախագահի ամենամոտ օգնականներից մեկը՝ Քերի Քեւինոուն ասել է, որ վերջին ժամանակներս Հայաստանում տեղի ունեցած փոփոխությունները թույլ են տալիս հուսալու, որ բանակցությունները կակտիվանան, եւ հակամարտության կարգավորման հարցում ճկունություն կդրսեւորվի:

Ինքը Քերի Քեւինոուն, հրաժեշտ տալով հանդիպման մասնակիցներին, խնդրել է բոլորին գաղտնիություն պահպանել եւ չհրապարակել մանրամասները՝ չբարդացնելու համար առանց այն էլ բարդ իրադրությունը հակամարտության տարածաշրջանում:

ԱՅԺ

«Պուտինի ընտրությունը հնարավորություն է ընձեռում ամրապնդելու ԱՊՀ-ն»

Կարծում է համագործակցության գործադիր քարտուղար Յարովը

ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Յուրի Յարովը ՀՀ նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպումից հետո «Արդյոք կփոխվի՞ Մոսկվայի դիրքորոշումը Համագործակցության նկատմամբ» հարցին պատասխանեց. «Պուտինի ընտրվելը ՌԴ նախագահի պաշտոնում հնարավորություն է ընձեռում ամրապնդելու ԱՊՀ-ն, վերադարձնել վիթխարի տերության կարգավիճակը: Պատասխանը պա՞րզ է»:

Պատասխանը պարզ է, սակայն անհասկանալի է, թե ներկա կարգավիճակով ինչ հեռանկարներ ունի ԱՊՀ-ն՝ նախկին ԽՍՀՄ փլատակներից վեր հառնող 12 պետությունների համագործակցությունը, պետություններ, որոնցից

Երեկ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը ընդունեց Յուրի Յարովին

Ուկրաինան, Մոլդովան, Ադրբեջանը, Վրաստանը, Ուզբեկստանը փորձում են վերջնականապես ազատվել Մոսկվայի վերահսկողությունից, հնարավորինս շուտ անդամակցել ՆԱՏՕ-ին, եվրոպական այլ կառույցներին: Տպավորություն է ստեղծվում, թե վերոնշյալ երկրների անդամակցությունը ԱՊՀ-ին զուտ ձեւական է՝ չզայրացնելու Մոսկվային:

Պրն Յարովը ՀՀ նախագահ Քոչարյանին զեկուցել է այս տարվա հունվարի 25-ին ԱՊՀ անդամ երկրների գագաթաժողովի որոշումների կատարման ընթացքի, հունիսի 21-ին Մոսկվայում կայանալիք ԱՊՀ անդամ երկրների ղեկավարների խորհրդի նիստի նախապատրաստական աշխատանքների մասին, խորհրդակցել մի շարք այլ հարցերի շուրջ: «Նախագահ Քոչարյանի հետ հանդիպումից գոհ եմ: Այն հարցերը, որոնք ուզում էի ծեծել, նախագահին զեկուցել առաջարկություններ, ստացա դրական պատասխան», ասաց ԱՊՀ գործադիր քարտուղարը:

Յուրի Յարովը տեղեկացրեց, որ ԱՊՀ գործադիր մարմնում որոշ կրճատումներ են արվել, եւ դրա հետեւանքով ստացվող 16 մլն ռուսական ռուբլին ուղղորդվելու է այսպես կոչված հակաահաբեկչական կենտրոնի ստեղծմանը, որի կենտրոնակայանը գտնվելու է Մոսկվայում: «Բաքուն հակաահաբեկչական կենտրոնի ստեղծմանը դրական է վերաբերվում», նշեց պրն Յարովը, ավելացնելով, որ այդ նախաձեռնությունը պաշտոնական Երեւանն էլ է ողջունում:

Պրն Յարովն ակնկալում է, որ ԱՊՀ հերթական գագաթաժողովում կքննարկվեն եւ լուծում կստանան ազատ առեւտրի գոտու կենսունակության հետ կապված խնդիրները: Իսկ մինչ այդ, մայիսի 23-ին եւ 24-ին Մինսկում ԱՊՀ վեց երկրների նախագահները կքննարկեն «Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրին» առնչվող հարցեր: Այդ պայմանագրին մաս են կազմում Ռուսաստանը, Բելառուսը, Ղազախստանը, Տաջիկստանը, Ղրղզստանը եւ Հայաստանը:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

«Թույլ չտվեցին տեսակցել Սամվել Բաբայանին»

ՍԻՄ-ի ոդիսականն Արցախում

«Մեղրին ոչ մեկի չենք տա», «Ինչո՞ւ Ռ. Քոչարյանը թույլ տալիս, որ Սամվել Բաբայանի ու մյուս քաղբանտարկյալների վրա ճնշում գործադրվի»: Այս եւ նման հռետորական դիտարկումներով երեկ մամլո ասուլիս էր հրավիրել ՍԻՄ-ի մարդու իրավունքների պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահ Արմեն Զավաղյանը: Ասուլիսը նպատակ ուներ ամփոփելու հանձնաժողովի մեկշաբաթյա այցը Ղարաբաղ՝ ծանոթանալու դատաիրավական համակարգի, ԶԼՄ-ների, զորամասերի վիճակին: Արմեն Զավաղյանի ցրիվ, հնչված ելույթն ու պատասխաններն այդպես էլ չհստակեցրին այցից արված հետեւությունները: Հանձնաժողովի ներկայացուցիչներն այցելել են Շուշիի բանտ, «որտեղ այնպիսի պայմաններ են, որ շուն էլ չես պահի», ասաց Ա. Զավաղյանը, եւ որտեղ հանդիպել էին մարտի 22-ին Արկադի Ղուկասյանի դեմ իրագործված մահափորձի գործով երեք ձերբակալվածներին՝ Վարուժան Մելքոնյանին, Դա...ղուլյանին ու էրիկ Ֆարամազյանին: Վերջին երկուսն, ըստ Ա. Զավաղյանի, իրենց ներկայությամբ խոստովանել են, որ իրագործել են մահափորձը: «Թե ո՞ւմ հրամանով են արել, ասաց պրն Զավաղյանը, հնարավորություն չտրվեց տեղեկանալու»:

Սամվել եւ Կարեն Բաբայաններին ներկայացուցիչներին այդպես էլ թույլ չտվեցին տեսակցել՝ հղում անելով ԼՂՀ ...ի, գլխավոր դատախազի ...մներին, թե տեսակցությունը չի կկայանա: «Հանդիպումը Ս. Բաբայանի ու մյուս քաղբանտարկյալների հետ չկայացավ Երեւանի թելադրանքով», համոզված էր Ա. Զավաղյանը: Սամվել Բաբայանի եւ մյուսների ձերբակալության ու բանտում պահելու պայմանների առումով Ա. Զավաղյանը մեղադրեց Ռ. Քոչարյանին, որ «թույլ է տալիս նման քաղաքական առեւտուր, ամեն տեսակ ճնշումներ ձերբակալվածների ու նրանց հարազատների հանդեպ»:

Այնպես որ, նշեց Ա. Զավաղյանը, հայաստանյան լրատվամիջոցների հրապարակումները, թե ԼՂՀ-ում բռնատիրական կարգեր են, արդարացված են գոնե դատաիրավական համակարգի առումով:

Ղարաբաղյան ԶԼՄ-ների հետ հանդիպումներին անդրադառնալիս ՍԻՄ ներկայացուցիչը հավաստեց, որ նույն ճնշումներն ու անբարյացակամությունը կիրառվում են նաեւ այս ոլորտում:

Դրական խոսվեց միայն զորամասերի վիճակի մասին այն համատեքստում, թե բանակը Ղարաբաղում կայացած է, կայացել է Ս. Բաբայանի օրոք, նրա շնորհիվ: Ի դեպ, ՍԻՄ-ի մարդու իրավունքների պաշտպանության հանձնաժողովն, ըստ պրն Զավաղյանի, այցին միանալու հրավեր է արել Հայաստանում գործող գրեթե բոլոր կազմակերպություններին, որոնք զբաղվում են մարդու իրավունքների պաշտպանությամբ, բայց բոլոր հրավերները մերժվել են:

ՍԻՍՕ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Փախստականները երկրի նախագահի ուշադրությունն են հրավիրում իրենց խնդիրների վրա

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ալեքսանդր Ղամբարյանը, որը մեղադրվում է փախստականներին տեղափոխելու միջոցով ֆինանսական աճպարարություն կատարելու մեջ, անմեղ է, հայտարարում էին մայիսի 18-ին ՀՀ նախագահի նստավայրի առջեւ ցույց անցկացնող փախստականները: Նրանք պնդում էին, թե Ղամբարյանն իրենց խնդրանքով է կազմակերպել փախստականների տեղափոխումը Փոթի եւ այնտեղ հանդիպած բարդությունների ժամանակ մշտապես գտնվել է իրենց կողքին, ցանկացել է ամեն կերպ օժանդակել:

Սակայն Ղամբարյանի հետ կապված պատմությունը միայն առիթ էր ցույցի համար. փախստականները երկրի նախագահի ուշադրությունն էին հրավիրում իրենց բազմաթիվ խնդիրների վրա: Նրանք հայտարարեցին, որ դժգոհություններ չունեն նախագահից, սակայն նրա հրամանագրերը չեն կատարվում, ստորադասյալ չինովնիկները ստեղծում են անանցանելի քաշքշուկներ: Ցուցարարները բողոքում էին, որ իրենք բնակվում են անտանելի պայմաններում, շատերը չունեն էլեկտրաէներգիա, ոչ թե ապրում են, այլ գոյատեւում, չունեն աշխատանք, ոչ մի հարցում եւ ոչ մի տեղ չեն պաշտպանվում իրենց իրավունքները, ընդհանրապես զրկված են տեղաշարժվելու հնարավորությունից, իրենց որդիներին բանակ են զորակոչում, թեեւ դրա իրավունքը չունեն: Նրանք ցանկություն ունեն աշխատել եւ ապրել Հայաստանում, դառնալ երկրի լիիրավ քաղաքացիներ, սակայն մտավախություն ունեն, որ ՀՀ քաղաքացի դառնալու օրն իսկ իրենց կվտարեն հանրակացարաններից, եւ իրենք կհայտնվեն փողոցում: Վերջերս նրանց տրամադրվել է փախստականի փաստաթուղթ, ըստ որի նրանք կարող են տեղափոխվել ուր ցանկանում են, բացի Ադրբեջանից, սակայն ոչ մի երկրի դեսպանատուն մուտքի վիզա չի տալիս, պատճառաբանելով, թե այդ փաստաթուղթն իրենց համար արժեք չունի:

Հիշեցնենք, որ մայիսի 15-ին ՀՀ ԱԳՆ-ն տարածել է տեղեկատվություն, որում մասնավորապես ասված էր. «Մայիսի 10-ին շուրջ 175 մարդ հիմնականում փախստականներ Սումգայիթից եւ Բաքվից, երեւանյան «Ախտ» տրանսպորտային կազմակերպության պատկանող փոխադրամիջոցներով ժամանել էին Փոթի: Դեռեւս ապրիլ ամսին ոմն Ալեքսանդր Ղամբարյան Հայաստանի կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչություն այցելած մարդկանց հավաքում է անցկացրել: Այնուհետեւ նա նրանց հավաստիացրել է, թե իր ունի սերտ կապեր Ժնեւում ՄԱԿ-ի փախստականների հարցերով գրասենյակի հետ եւ նախաձեռնում է ստեղծել փախստականների խումբ Բուլղարիայի միջանցքով Բելգիա տեղափոխելու համար: Սա մատուցվել է որպես գաղտնի տեղեկատվություն, որի «իրագործման» համար Ղամբարյանը դրամային գանձումներ էր իրականացրել:

Մայիսի 13-ին անմիջական տեւական աշխատանքի շնորհիվ փախստականները, համոզվելով իրենց խաբված լինելու մեջ, ցանկություն են հայտնել վերադառնալ Հայաստան: Մայիսի 14-ի առավոտյան Ղամբարյանը մեկուսացվել է եւ կազմակերպվել է նրա հանձնումը հայկական կողմին»:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ՎԱՎԵՐԱՑՈՒՄ

Ռոբերտ Քոչարյանը վավերացրեց բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհումը առանձնացնող ԱԺ օրենքը

Չի բացառվում նոր մրցույթը

Մայիսի 18-ին նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը վավերացրեց խորհրդարանում լուրջ բանավեճերից հետո ընդունված եւ ազատական ու ձախ ուժերի միջեւ կռվախնձոր դարձած օրինագիծը, որով Հայաստանի միավորված 4 էներգետիկ բաշխիչ ցանցերը Երեւանի, Կենտրոնական, Հյուսիսային եւ Հարավային, դուրս են բերվում 1998-2000 թթ. ապապետականացման եւ մասնավորեցման ենթակա օբյեկտների ցանկից, դրանց սեփականաշնորհման համար պահանջվում է առանձին օրենք: Էներգետիկայի նախարարությունից «Ազգին» հայտնեցին, թե դեռեւս մայիսի սկզբին նախարարությունը ձեւավորել է հատուկ խումբ, որը զբաղվում է բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման հատուկ օրենքի մշակմամբ: Նախարարության կազմավորած խմբին զուգահեռ օրենքի մոտեցումներն է մշակում նաեւ ԱԺ-ն: Խորհրդարանի իրավական ծառայության պետ Վլադիմիր Նազարյանն արդեն խումբ-խմբակցությունների հետ քննարկում է օրենսդիրների համար ընդունելի դրույթները:

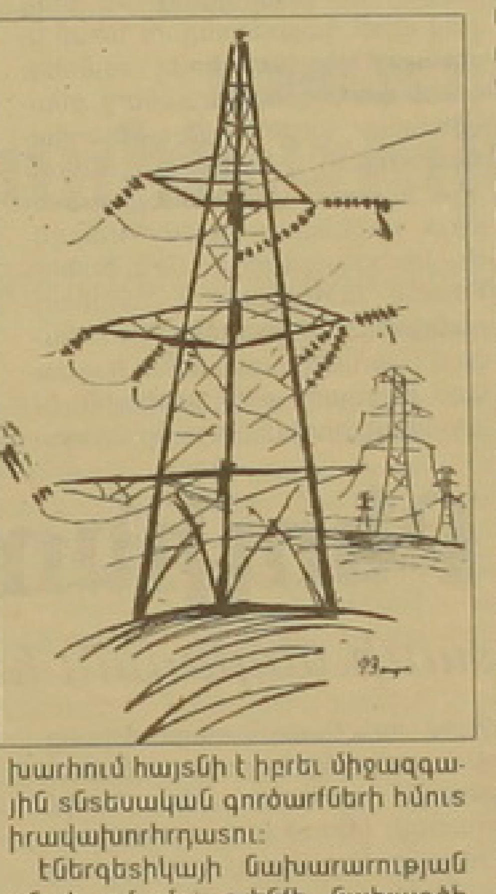

Աշխատանքին կարող է օժանդակել բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման գործընթացի միջազգային իրավախորհրդատու ընտրված ամերիկյան ընկերությունը: Իրավախորհրդատուն որոշվել է միջազգային մցույթով: Մասնակցության հայտ ներկայացրած 6 ընկերություններից 5-ը մրցութային հանձնաժողովին տրամադրեցին իրենց առաջարկների փաթեթը, հաղթող դարձավ «Օրիք, Հերինգթոն եւ Սաթքլիֆ» ընկերությունը (ԱՄՆ), որն աշխարհում հայտնի է իբրեւ միջազգային տնտեսական գործարքների հմուտ իրավախորհրդատու:

Էներգետիկայի նախարարության գնահատմամբ օրենքի նախագծի մշակման եւ ընդհանուր համաձայնեցման համար կպահանջվի շուրջ 1 ամիս, որից հետո նախագիծը կհաստատվի կառավարությունում եւ ապա կներկայացվի խորհրդարան: Հավաստի աղբյուրները փաստում են, որ այս օրինագծի դրույթները պետք է համատեղ քննարկվեն նաեւ Համաշխարհային բանկի եւ Եվրաբանկի հետ, որոնք բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման ջատագովներն են եւ գործընթացի կազմակերպիչները: Մոտավոր հաշվարկներով 4 բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման օրինագիծը խորհրդարանում կարող է քննարկվել եւ վավերացվել սեպտեմբերին գուցե նաեւ արտահերթ նիստով:

Նոր օրենքը բնականաբար կսահմանի ռազմավարական գնորդներից պահանջվող հստակ պայմաններ ու պարտավորություններ, ինչը նշանակում է, որ բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման համար կարող է հայտարարվել նոր մրցույթ, որովհետեւ նախորդ մրցույթը ընթացել է բոլորովին այլ սկզբունքներով եւ օրենսդրական այլ դաշտում: Քանի որ նախորդ մրցույթից ամենադժգոհը Ռուսաստանն էր, ապա կարող ենք ենթադրել, որ նոր մրցույթին ռուսական տարբեր ընկերությունները եւս մի հնարավորություն կստանան հայտ ներկայացնելու: Հիշեցնենք, որ շատերն իրավացիորեն պնդում էին, թե ցանցերի հավակնորդ «Իտեռան» զուտ ռուսաստանյան ընկերություն չէ, այլ օֆշորային կորպորացիա է՝ գրանցված ԱՄՆ-ում: Ասպարեզը դարձյալ բաց է ռուսական տարբեր ընկերությունների առջեւ: Ամերիկյան «AES Silk Raud» ընկերությունը եւ իտալական «Յունիոն Ֆենոզան», որոնք նախորդ մրցույթի արդյունքներով հաղթող ճանաչվելու ամենալուրջ հավակնորդներն էին, այս անգամ ստիպված կլինեն դարձյալ իրենց ուժերը չափել ռուսաստանյան մրցակիցների հետ: Նշենք նաեւ, որ վերջերս Հայաստանում ՌԴ դեսպան Անատոլի Դրյուկովը դարձյալ շեշտել է, որ էներգետիկայի ոլորտում ռուսական ընկերությունները կարող են կարեւոր եւ լուրջ դեր ունենալ:

Ն. ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՀԵՌԱԽՈՍԱԿԱՊ

Արմենտելի հետ ռոպեավճարի քննարկումը մերժվեց

Կառավարությունը մինչեւ տարեվերջ կսպասի խոստացված 100 մլն դոլար ներդրումներին

Մինչեւ տարեվերջ ռոպեավճարի ներդրման որեւէ քննարկություն Հայաստանի կառավարությունը Արմենտելի հետ չի պատրաստվում վարել, սա է փոստի եւ հեռահաղորդակցության նախարարի պաշտոնակատար Ռոբերտ Նազարյանի ու Արմենտելի գլխավոր տնօրեն Լամբրիանոսի երեկվա հանդիպման գլխավոր արդյունքը: Մեր կառավարության դիրքորոշումը հստակ է, պաշտոնապես 100 մլն դոլար ներդրումների ծրագրի կատարման վերջին ժամկետը երկարաձգվել է 6 ամսով, զուգահեռաբար հետաձգվում է Երեւանում եւ մարզերում թվային հեռախոսակապի անցկացման ժամանակացույցը, ուստի կառավարությունը կսպասի մինչեւ տարեվերջ: Եթե Արմենտելը կատարի լիցենզիայով նախանշված պարտավորությունները, ապա 2001 թ.-ի համար կքննարկվեն ռոպեավճարի գանձման սկզբունքի կիրառման հնարավորությունները՝ ներառյալ եւ ամսական անվճար հեռախոսազրույցների ժամաքանակ, եւ վճարովի հեռախոսակապի սակագինը: Հիշեցնենք, որ ներկայումս Արմենտելն առաջարկում է ամսական 120 ռոպե անվճար հեռախոսակապ, իսկ այս սահմանը գերազանցող յուրաքանչյուր ռոպեն գնահատում է 8 դրամ՝ հավելյալ 20 տոկոս ավելացված արժեքի հարկը, այսինքն՝ մոտավորապես 10 դրամ: Ռոբերտ Նազարյանը պնդում է, որ Արմենտելը պետք է սոցիալապես անապահով խավերի համար զեղչեր սահմանի: Իսկ Հայաստանի հեռահաղորդակցային ցանցի մենաշնորհային սեփականատերն առայժմ պատրաստակամություն է հայտնում ավելացնելու անվճար հեռախոսակապին հատկացվող ժամանակը: Ինչ վերաբերում է սակագնին, ապա հունական ընկերությունը խորհրդավոր լռություն է պահպանում: Կարող ենք կանխատեսել, որ մինչեւ տարեվերջ Արմենտելը կփորձի ներդրումային ծրագրի հետ կապված իրավական լուծումներ գտնել, թեեւ Լամբրիանոսը խոստացավ մինչեւ օգոստոս ներդնել պահանջվող 65 մլն դոլարը: Մեր կառավարությանը չի խանգարի ուսումնասիրել միջազգային արբիտրաժային դատարաններում իր շահերի պաշտպանության բոլոր նրբերանգները: Արդարադատության նախարարությունն արդեն փորձ ունի OTE-ի հետ դատական վեճեր քննարկելու:

Ն. Դ.

Վանաձորի քիմիական համալիրում աշխատում է ավելի քան 1200 մարդ

Վանաձորի քիմիական համալիրի վերագործարկման մասին այնքան էլ հեշտ չէ որեւէ տեղեկություն ստանալ, որը հաճախ առիթ է դառնում հակասական խոսակցությունների: «Պրոմեթեւս քիմպրոմ» ձեռնարկության գլխավոր ինժեներ Ռուբեն Շահինյանից տեղեկացանք, որ համալիրի 146 հազար քմ ծածկի ու տանիքների վերանորոգման աշխատանքների մեծ մասը՝ 80-85 տոկոսը ավարտված է: Ավարտվել է նաեւ քիմգործարանի եւ ջերմաէլեկտրակենտրոնի ճաշարանների վերակառուցումը, եւ դրանք շուտով կգործեն: «Պրոմեթեւսի» բանկի մասնաճյուղը եւս գործում է: Ավարտվել է քիմմանրաթելերի գործարանում պլաստմասսայից՝ պոլիքլորվինիլից պատրաստվող դուռ-պատուհանների թողարկման (գերմանական շինիրերի) վերաձեւափոխված արտադրամասի սարքավորումների մոնտաժումը, արդեն արտադրանք է թողարկվում: Նախապատրաստվում է կարբիդի արտադրությունը, որն, ըստ պրն Շահինյանի, ավելի էժան կլինի թուրքականից: Իսկ ացետատային մանրաթելի եւ ացետատային ժապավենի առաջին խմբաքանակները նախատեսված են թողարկել այս գարնանը, սակայն Ռ. Շահինյանն ասաց, որ ձմռանը գործարանը չէր աշխատել, եւ այդ խմբաքանակները հավանաբար կթողարկվեն մինչեւ տարեվերջ: Տեղեկացանք նաեւ, որ համալիրի 3 ձեռնարկություններում անցյալ տարվա ձմռանն աշխատում էր 1200 մարդ, որոնց 97 տոկոսը, ըստ գլխավոր ինժեների, վանաձորցի է: Այժմ, ըստ նրա, աշխատողների թիվն ավելի շատ է: Պրն Շահինյանը հավաստիացրեց, որ աշխատավարձերը վճարվում են կանոնավոր եւ միջին աշխատավարձը կազմում է 68-70 հազար դրամ: Բնական հարց է ծագում՝ քիմիական համալիրի վերագործարկումից հետո ինչպե՞ս է պահպանվելու էկոլոգիական անվտանգությունը:

«Վերակառուցման ժամանակ անպայման նախատեսված է այդ ամենը, որպեսզի էկոլոգիական խնդիրներ չլինեն: Ժամանակակից տեխնոլոգիան դա ապահովում է», ասաց Ռ. Շահինյանը: Մնում է սպասել, թե երբ կծխան համալիրի ծխնելույզները, եւ Վանաձորը ձեռք կբերի նախկին աշխուժությունն ու կենսունակությունը:

Մ. Մ.
«Վանաձոր»

«Կանազն» էլ սկսեց աշխատել

Արդեն 3 օր է, ինչ Հայաստանի արդյունաբերության առաջատարներից «Կանազը» սկսել է աշխատել: Արտադրվել է 100 տոննա փայլաթիթեղ, վերաբացվել 500 աշխատատեղ: Սակայն սա միայն սկիզբն է, հավաստեց ՀՀ արդյունաբերության եւ առեւտրի փոխնախարար Աշոտ Շահնազարյանը: «Կանազի» եւ ռուսական «Սիբալ» ընկերության հիմնադրած «Արմենալ» ընկերության, որն ընդգրկում է «Կանազի» հզորությունների 80 տոկոսը, ամսական արտադրանքը նախատեսվում է առաջիկա 10 ամիսների ընթացքում հասցնել մինչեւ 2200 տոննայի: Այս դեպքում արտադրության մեջ կընդգրկվեն մոտ 750 աշխատակիցներ՝ ամսական 173 դոլար միջին աշխատավարձով: Սակայն, ըստ լեռնամետալուրգիայի վարչության պետ Արթուր Աշուղյանի, աշխատակիցների այդ թվի մեջ ներառված չեն արտադրության մեջ անմիջականորեն չաշխատող մարդիկ:

Մի շարք լրագրողների հետ տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ Աշոտ Շահնազարյանը տեղեկացրեց, որ նախօրեին արդեն ստորագրվել է համաձայնագիր վերոնշյալ հարցի առնչությամբ ստեղծված կառավարական հանձնաժողովի եւ «Սիբալի» ներկայացուցիչների միջեւ: Դա հնարավորություն է տալիս կողմերին այս պահին վերագործարկել «Արմենալը», քանզի ներկայումս գործող կանոնակարգերին հետեւելու պարագայում այդ հնարավորությունը կստեղծվեր առնվազն 1-2 ամիս հետո: Այս համաձայնագիրը գործելու է մինչեւ հիմնադիր պայմանագիր կնքելը: Ներկայումս «Արմենալի» հիմնադիր կապիտալը 380 հազար դոլար է, ապագայում նախատեսվում է հասցնել 5,7 մլն դոլարի: Ձեռնարկության բաժնետոմսերը բաշխվել են հետեւյալ կերպ. 56 տոկոս՝ «Կանազ», 44 տոկոս՝ «Սիբալ»: Վերջինս պարտավորություն է ստանձնել 30 մլն դոլար ներդնել ստեղծվող ձեռնարկության մեջ՝ իր բաժնեմասը հասցնելով մինչեւ 74 տոկոսի: Վերոնշյալ գումարի մեջ ընդգրկված է «Կանազի» 1,7 մլն դոլարի պարտքի մարումը: Արդյունաբերության եւ առեւտրի փոխնախարարը վերստին անդրադարձավ «Սիբալի» ընտրությանը: Այս ընկերությունը, հատկապես այժմ, միավորվելով «Կրասնոյարսկի ալյումին» խմբի հետ, ալյումինի արտադրության աշխարհի երրորդ հզոր ընկերությունն է: Վերջինիս պրոֆեսիոնալիզմն ու շուկայում ունեցած դիրքերն անհամեմատելի են մյուս հավակնորդների հետ: «Սիբալի» առաջարկած պայմանները, որոնք մրցույթի սկզբից ի վեր «հսկայական փոփոխություններ են կրել հօգուտ մեզ», եւս առավել ընդունելի են:

Քիմիական արդյունաբերության ոլորտում Աշոտ Շահնազարյանը կարեւորեց «Նաիրիտի» աշխատանքը, որը հնարավորություն է տվել վերջին 10 տարիների ընթացքում առաջին անգամ վճարել գործարանի ստացած գազի դիմաց (400 մլն դրամ): Այստեղ նախատեսվում է վերագործարկել նաեւ «Պոլիգործը» եւ «Պոլիվինիլացետատը», որոնց վերաբերյալ փոխնախարարը խոստացավ առաջիկա 2 ամսվա ընթացքում նոր տեղեկություն հաղորդել:

Լեռնամետալուրգիայի բնագավառին անդրադառնալով, նա տեղեկացրեց, որ սկսել է աշխատել նաեւ Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը, ապահովելով շուրջ 700 աշխատատեղ: Դա տեղի է ունեցել Քաջարանի համանուն գործարանի հետ համատեղ գործունեության շնորհիվ: Քայլեր են արվել նաեւ հանքանյութի մեջ պղնձի քանակը մինչեւ 23-24 տոկոս հասցնելու: Միայն այդ քայլից հետո, որը թույլ կտա տնտեսական արդյունավետություն ապահովել, կսկսվի արդյունահանվող խտանյութի իրացումը: Ընդհանրապես, ցանկացած ձեռնարկության վերագործարկումը փոխնախարարը պայմանավորեց նրա արտադրանքի շահավետ իրացմամբ: Ինչ մնում է լեռնամետալուրգիային, ապա ըստ պրն Շահնազարյանի, շատ շուտով կարող ենք ասել, որ ամբողջությամբ վերագործարկվել է:

Փոխնախարարը ներկայացրեց նաեւ 2000 թ. առաջին 4 ամսվա արդյունաբերության ոլորտի նախնական տվյալները, որոնցից որոշ մասը լավատեսության հիմքեր է տալիս: Այսպես՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի հետ համեմատած 116 պետական, 69 մասնավոր եւ 3 վարձակալական ձեռնարկությունների թողարկած արդյունաբերական արտադրանքի ծավալներն աճել են 33 տոկոսով, միայն վերջին ամսվանը՝ 47 տոկոսով: Մոտ 30 տոկոսով աճել է իրացումը, 41 տոկոսով՝ արտահանումը: Արդյունաբերության ոլորտում ընդգրկված է 31349 մարդ: Թե ինչպես կփոխվեն այս թվերը, ցույց կտա ժամանակը: Համենայն դեպս հուսանք, որ մեր արդյունաբերության ամենասեւ օրերը մնացել են ետեւում:

ԱՐԹՈՒՐ ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Մշակվել է հայերենի օպտիկական տառաճանաչման համակարգ

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առաջին անգամ հայոց լեզվի օպտիկական տառաճանաչման համակարգ է մշակվել, որը թույլ է տալիս հայերեն տպագիր տեքստը համակարգիչ մուտքագրել առանց մեքենագրելու: "ABBYY FineReader 5.0 Armenian" համակարգը ստեղծվել է ABBYY Software House-ի կողմից Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի աջակցությամբ: Ծրագրի ստեղծումով սկիզբ է դրվում կիբերտարածքում հայատառ բովանդակության զանգվածային ներդրման նոր փուլը:

Փորձարկված տառաճանաչման ծրագիրը գործում է հայոց լեզվի երեք տեսակների՝ գրաբարի, արեւելահայերենի եւ արեւմտահայերենի համար: Ինչպես նշեց նախագծի ղեկավար, ABBYY ընկերության փոխնախագահ Արամ Փախչանյանը, FineReader-ի միջոցով մուտքագրված տեքստը կարելի է խմբագրել եւ ձեւավորել՝ ամենատարածված MS Word, Excel, Word Perfect կամ Word Pro համակարգերում: Ծրագիրը, որը ապահովում է էջերի ձեւավորման բարձր որակ, պահպանում է փաստաթղթի շարվածքը: Ծրագիրը ստուգում է տեքստի ուղղագրությունը: Ստացված հայալեզու տեղեկատվությունը կարելի է տարածել ինտերնետում, ինտրանետում, CD-ներով եւ այլն: Ինտերնետում տեղադրվող այս ծրագիրը անվճար կլինի բոլորի համար:

Ա. Փախչանյանը նշեց, որ ծրագիրը, որը լեզվաբանական հետազոտության արդյունքում է ծնվել, հնարավորություն կընձեռի լեզվաբանական գիտական այլ հետազոտություններ կատարել՝ հայոց լեզվի նորանոր հատկությունները երեւան հանելու համար: Ընդհանուր բառերի քանակը բոլոր բառարաններում 300 հազ.-ից ավել է:

FineReader համակարգը, որը «ճանաչում» է 179 լեզու, 2 տարվա ընթացքում ստացել է 24 ամենահեղինակավոր ամսագրերի մրցանակներ եւ շարունակում է նորանոր շուկաներ գրավել: ABBYY-ն նախատեսում է նաեւ տպագրել հայերեն բառակազմական բառարան բոլոր բառափոխություններով: Բաց հասարակության ինստիտուտը իր հերթին մտածում է Microsoft Office-ի համար հայերեն տեքստերի ստուգման միջոց ստեղծել:

Ինչպես նշեց Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի հայաստանյան մասնաճյուղի խորհրդի նախագահ Գարեգին Չուգասզյանը, այս ծրագրով հիմնադրամը սկսում է Մեսրոպ Մաշտոցի գրերի գյուտի 1600 ամյակին նվիրված ծրագրերի շարք, որը ներառում է ոչ միայն նմանատիպ գործիքների ստեղծում, այլեւ Հայաստանի ավելի քան 1200 դպրոցների ինտերնետով համալրում, ուսուցիչների վերապատրաստում, նոր կրթամշակութային միջավայրերի ստեղծում: Դպրոցները ինտերնետով համալրելու ծրագիրը նախատեսվում է ավարտին հասցնել 2005 թ.՝ Մեսրոպ Մաշտոցի գրերի գյուտի 1600 ամյակին նվիրված պաշտոնական տոնակատարության օրերին:

Բիզնես-ֆորում

Հայաստանի մեկ օրը Բեռլինում

Բիզնես-ֆորումն ավարտվեց հստակ ուղերձով՝ Հայաստանի ապագան հայերի ձեռքում է

Սկիզբը էջ 1

Պայմանագրով նախատեսվում է բարեկարգել Մեծամորի ողջ կոմունալ համակարգը: Թեեւ հայկական կողմի ամբիոնից ներկայացվող ծրագրի առաջարկներին գերմանացիները գրեթե հարցեր չէին ուղղում (ասել է՝ պակաս հետաքրքրություն կար), հայ գործարարների գնահատմամբ, իրենք առանձին պայմանավորվածություններ արդեն ձեռք են բերել: Ի դեպ, արժե նշել, որ ցուցադրված մի քանի արտադրանքներ (ասենք «Great valley»-ի կոնյակները, «Տոսպի» բամբակյա հագուստը) իրենց արտաքին տեսքով համապատասխանում էին եվրոպական խանութներում հանդիպող արտադրանքներին: Կոնյակների արտաքին տեսքը (պիտակ, տուփ, շիշ) շատ գեղեցիկ էր, ներքին պարունակության մասին, ցավոք, ոչինչ ասել չենք կարող, քանի որ համտեսելու հրավեր մեզ ոչ ոք չարեց: Իսկ «Տոսպի» ինձ նվիրած ամառային գովազդային բլուզը ես որոշեցի հենց հաջորդ օրը հագնել. քմահաճ հարեւանուհիս, օրինակ, զարմացավ, որ դա Հայաստանում են արտադրել. «Եթե գինը մատչելի լինի, ես էլ սիրով կհագնեմ», ասաց նա:

Նախաբանի վերջում մի եզրահանգում՝ սփյուռքահայերից մեկն այսպես ձեւակերպեց. եթե ամեն հայ իր կուսակցությունը ստեղծելու փոխարեն արտադրանք թողարկի, արտահանվող ապրանքի ծավալները ներկրվողներից շատ կլինեն:

Գերմանացիները հետեւողական են, բիզնես-ֆորումը կայացավ

Ապակեպատ շատ մեծ մի շինություն, որի մեջ նույնատեսակ ապակիներով կողք-կողքի շենքեր, բարձր, երկինք հասնող առաստաղ... Սա եվրոպայի կենտրոնում Բեռլինի Բրայթն պողոտայում գտնվող գերմանական տնտեսության պալատն է, ուր Հայաստանն ունեցավ մեկօրյա ներկայություն:

«Էս ի՞նչ ենք տեսնում եվրոպայի կենտրոնում», երեւանցիների «թանկարժեք» մասը՝ նոր հայերը բիզնես-ֆորումի մասին երեւի այսպես կարտահայտվեր, բայց հայկական մեր ութ հոգանոց պատվիրակությունը նման մտայնություն դժվար թե ունենար: Ավելին, մինչեւ առաջին ընդմիջումը սկզբի 60 րոպեն լի էր լարվածությամբ. ինչ ելույթով է ներկայանալու Հայաստանի պատվիրակությունը, ինչպիսի երաշխիքներ են տրվելու գերմանական բավականաչափ հեղինակավոր եւ լավատեղյակ լսարանին: Աստիճանաբար լարվածությունը թուլացավ՝ տեղը զիջելով ավելի հստակ մի ուրվագծի. ոչ մի լուրջ ծրագիր չի իրագործվի Հայաստանում, քանի դեռ երկրի քաղաքական խիղճը ծուռ հայելիների թագավորությունից դուրս չի գալիս:

Հայաստանի անկայուն քաղաքական վիճակն արդեն մի քանի անգամ պատճառ էր դարձել դեռ անցյալ տարի նախատեսված բիզնես-ֆորումը հետաձգելու եւ հիմա՝ մայիսի 11-ին, երբ հերթական պաշտոնանկված վարչապետին փոխարինում են բերան-բերան շրջող հավանական մի քանի անուններ, երբ կաբինետում բոլորը պաշտոնակատար են, երբ քաղաքական ուժերի մի մասը հետամուտ է նախագահի պաշտոնանկության գործընթացին, երբ Ղարաբաղում լրագրող են ձերբակալում... Չուրվացվող կայունության պայմաններում հետաձգված բիզնես-ֆորումը մայիսի 11-ին այդուհանդերձ կայացավ: Երեւի ենթավերնագրից [illegible]անությամբ.

ՀՀ տնտեսությունն անհողդողդ է եւ քաղաքական ցնցումներին դիմադիր

Բիզնես-ֆորումի հրավերը հեղինակել էր գերմանական ներդրումների եւ զարգացման կազմակերպությունը (DEG): Նրա տնօրեն Ֆրանց Յոզեֆ Ֆլուբախը ողջույնի իր խոսքից հետո ձայնը տվեց ԳԴՀ-ում ՀՀ դեսպան Աշոտ Ոսկանյանին՝ կատարելու օրվա թերեւս ամենածանր պարտականությունը: ՀՀ դեսպանի «Հայաստանի արդի քաղաքական վիճակը» 20 րոպե տեւողությամբ գերմաներեն ելույթին հետեւում էր ամբողջ դահլիճը: Բնականաբար, նա հատկապես անդրադարձավ վերջին ամիսների ներհայաստանյան քաղաքական կյանքին, տվեց իրավիճակի ընդհանուր գնահատականը: Լսարանը չծանրաբեռնելով քաղաքական ուժերի միջեւ եղած հարաբերությունների վերլուծություններով, ինչն իր իսկ բացատրությամբ գերմանացիների համար անհրաժեշտ չէ, պրն դեսպանը փորձեց շեշտը դնել այն հանգամանքի վրա, որ եթե քաղաքական ուժերի գործողությունները, մրցակցությունը տեղի են ունենում սահմանադրական շրջանակների մեջ, որոնք հատուկ ցնցումներ չեն առաջացնում, ապա պետք է խոսել այն մասին, թե որքանով է հաջողվել նման տեսությանն այնպիսի իրավաբանական բազա ստեղծել, որ քաղաքական որոշակի զարգացումներից տնտեսությունն իրեն ցնցումների մեջ չզգա: Եթե այսօր կարող ենք արձանագրել, որ Հայաստանում առանձին բիզնեսմենն իր գործը անելիս վերջին հաշվով անմիջականորեն կախված չէ նրանից, թե բուն քաղաքական բնագավառներում քաղաքական վիճաբանություններ են ընթանում, արդեն նշանակում է, որ ունենք մի համակարգ, որի իրավական կանոնները թույլ են տալիս ներդրումներ անել, ընդգծեց զեկուցողը:

Հայաստանի ներկա տնտեսական վիճակի եւ հեռանկարների մասին խոսեց ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Լեւոն Բարխուդարյանը: Նա իր անգլերեն 15 րոպեանոց բանավոր ելույթում արձանագրեց, որ երկիրը հասել է մակրոտնտեսական կայունության: Հայաստանը մեծ գին է վճարում, որ շարունակվի այդ ճանապարհը, ասաց պրն նախարարը: Նա հիշեցրեց ՀՀ-ի դժվար պայմանները՝ 88-ի երկրաշարժ, ղարաբաղյան պատերազմ, շրջափակում Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի կողմից, ԽՍՀՄ փլուզում, էներգետիկ ճգնաժամ (եւ այլն), եւ այդ բոլորով հանդերձ բիզնեսի համար պահպանվել են նվազագույն անհրաժեշտ պայմանները: Նա նշեց, որ Հայաստանը չի մեկուսացել համաշխարհային կառույցներից՝ Համաշխարհային դրամատուն, Միջազգային արժութային հիմնադրամ, այս շրջանակներում առաջինի հետ շարունակվում են կառուցվածքային բարեփոխումները:

Նա նշեց, որ Հայաստանը տնտեսության որոշ ենթաճյուղերի մեջ արագ հաջողություններ կարող է գրանցել (հիմնական արդյունաբերություն, ոսկերչություն, ադամանդագործություն, բարձր տեխնոլոգիաներ եւ այլն): Նախարարը հիշատակեց Հայաստան եկած մի շարք ծանոթ գործընկերների անուններ (OTE, «Պեռնո Ռիկար», «Դայմլեր-Կրայսլեր» եւ այլն), ակնկալելով մայիսի 11-ից հետո դրանց կրկնապատկումը: «Չնայած բարդ իրավիճակին, պատրաստակամություն ենք հայտնում առավել ակտիվ լինել», եզրափակեց Լեւոն Բարխուդարյանը:

Հայաստան-Գերմանիա համագործակցության առաջին պայմանը քաղաքական կայունությունն է

Այս միտքը ամբիոնից հնչեցնելուց հետո կարելի էր անընդհատ եւ ամբողջ օրը լսել ընդմիջումային քննարկումներում: Հայկական պատվիրակության անդամները, ներկա սփյուռքահայ գործարարները մեր զրույցներում գերմանացիների ելույթներից հենց այս մեջբերումն էին հաճախ հիշատակում: Մենք շատ բան չգիտենք Հայաստանի ներդրումային մթնոլորտի մասին, բայց մեզ համար առավել կարեւոր է քաղաքական եւ իրավական կայունության ու պաշտպանվածության մասին տեղեկանալը, ասաց Միջին եւ արեւելաեվրոպական միավորման վարչության անդամ դոկտոր Ուլրիխ Դիիթչը, որի «Հայաստանն իբրեւ տարածաշրջանի թատերաբեմ» վերնագրյալ ելույթի գլխավոր մեջբերումը ենթավերնագիր դարձի:

Իհարկե, բարձրագույն կրթությամբ էժան աշխատուժը կարող է խրախուսելի լինել ներդրումների համար, բայց 20 տոկոսով միայն, 80 տոկոսը քաղաքական կայունությանն ենք վերապահում, ասաց պրն Դիիթչը:

Բիզնես-ֆորումին գերմանացիների կողմից անսպասելի, անակնկալ խոսքեր հայերիս համար չասվեցին՝ նրանց նկատած հայկական հիվանդություններն էլ ենք ճանաչում, առավելություններն էլ: «Մեր Բրանդենբուրգի չափ մի երկիր է», իր խոսքում Հայաստան աշխարհին այսպես ծանոթացրեց պրն Գոթհարդ ֆոն Վալենբերգը (Գերմանական ներդրումների եւ զարգացման կազմակերպություն, DEG): Դեռեւս անծանոթ մեր երկիրը գերմանացիները հենց այսպես են ընկալում, առաջին տեղեկությունը սա է: Գերմանացի գործարարները նշեցին, որ հատկապես այս ֆորումի շրջանակներում իրենք կարողացան առավելապես տեղեկանալ մեր «առեւտրի համաշխարհային կառույցներին նվազ մասնակցություն» ունեցող, աշխարհագրականորեն հեռու այս երկրի մասին:

Վատ եւ լավ փորձառություն. մենթալիտետը որոշիչ հանգամանք

Ընդմիջումից հետո, հետմիջօրեին ելույթ ունեցան Հայաստանում ներդրումների փորձառություն ունեցողները, որոնց կողմից նշված դրական ու բացասական մի շարք նկատառումներ փորձենք ներկայացնել: «Անդրե խումբը» դրական նկատեց, որ Հայաստանում լեզվական անջրպետ չկա՝ կարող ես հաղորդակցվել անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն: Հայաստանից դեպի որեւէ նավահանգիստ ուղիղ ելքի բացակայությունը շեշտվեց բազմիցս (սա նշված է նաեւ նախորոք կազմված տեղեկագրերում): Հատկապես ուշադրության են արժանի «Սիմենսից» Օլաֆ Փինքեի ներկայացրած փաստերը: Խոսելով հայկական «կամաց-կամաց» կենսակերպ դարձած հիվանդության մասին, նա մասնավորապես նկատել տվեց, որ հայերն ու գերմանացիները 2 տարբեր կուլտուրաների կրող են: Կովկասցիները նույն հարցին բոլորովին այլ կերպ են մոտենում՝ դեռ ժամանակ կա (կամ ժամանակ է պետք): Մենթալիտետի տարբերությունը նկատելի է: Մենք առաջին հերթին կառուցվածքային մանրամասներով ենք հետաքրքրվում, իսկ հայերն ասում են՝ նախ եկեք, նստենք, նայենք, խոսենք հետո: Եվ մի բան էլ ավելացրեց «Սիմենսի» աշխատակիցը՝ Հայաստանում շատ կարեւոր է ճիշտ մարդու հետ գործ բռնելը: Գտար նրան, կիսակատակ, որ այլեւս պետք չէր ամիսներ առաջ նամակ գրել, թղթեր լրացնել, սպասել... Մի պարզ հեռախոսազանգով գործը շատ արագ առաջ կգնա:

Շրջանցվեց նաեւ կոռուպցիայի թեման: «Ասացեք մի երկիր, որտեղ դժվարություններ չկան, կասեմ չկա», ընդդիմացավ գերմանուհի տիկին Մովսիսյանը, որը Հայաստանում հրատարակչություն է բացել, եւ վստահեցրեց, թե ինքը լավ գիտի Հայաստանը, ու նման երեւույթի չի հանդիպել այնտեղ: Նման կարծիքը ներկաները, բնականաբար, արյան կանչով պայմանավորված հայրենասիրական մղում կարող էին որակել, եթե ելույթ չունենար «Դայմլեր-Կրայսլերի» ներկայացուցիչը: Պրն Ֆահեդ Բաշան՝ ներկաներից ամենահաղթանդամը, միանգամից արժանացավ լսարանի, հատկապես հայկական հատվածի ջերմ ծափերին: Իր երկամյա փորձառությունը հաղորդելով պրն Բաշան սկզբում նշեց, թե Հայաստանը կարող է բարձրորակ ապրանք արտադրել, մարդկային հրաշալի ներուժ կա, բարձրակարգ մեխանիկներ: Կառավարությունը լայնորեն սատարում է մեզ, որեւէ չինովնիկ մեզ դեռ չի նեղացրել, ասաց «Դայմլեր-Կրայսլերի» Երեւանի ներկայացուցիչը՝ բացառելով կաշառակերության փաստերը: Ուրիշ երկրների հետ համեմատած Հայաստանում վիճակը դրախտային է, օրինակ, գիշերվա ժամը 2-ին կարող ես ազատ քայլել փողոցով, ապահովություն կա, մեկնաբանեց պրն Բաշան: Հայաստանում ներդնելու շատ տեղ կա: Կան, որ ասում են ղարաբաղյան հակամարտությունը թող լուծվի, նոր... ԼՂ հակամարտությունը միջազգային է, ՀՀ-ն միայնակ չի կարող լուծել: Ես հավատացնում եմ, ասաց պրն Բաշան, որ ՀՀ կառավարությունը պատերազմ չի ուզում: Ես այնտեղ եմ ապրում, տեսնում եմ, գիտեմ, զգում եմ: ՀՀ-ի անընդհատ փոփոխվող կառավարության մասին հնչած ակնարկին էլ այսպես արձագանքեց՝ Իտալիայում 9 ամիսը մեկ կառավարություն է փոխվում: Սրան ի՞նչ կասեք: ՀՀ-ում կա ժողովրդավարություն, հայտարարեց «Դայմլեր-Կրայսլերի» ներկայացուցիչը, ուրիշ բան, որ զարգանալու համար երկիրը դեռ ժամանակ պետք ունի:

Բիզնես-ֆորումի երկրորդ հատվածը ներառում էր ավելի գործնական խոսակցություն: Հայաստանցի գործարարներն առանձին-առանձին ամբիոն բարձրացան, ներկայացրին համագործակցություն փնտրող նախագծերը: Հայաստանից նախապես գրանցված 25 ձեռնարկատերերից ներկա էր 20-ը (թեթեւ արդյունաբերության, ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների, սննդի, բանկային, ֆինանսական համակարգի, զբոսաշրջության, խորհրդատվական ընկերությունների ներկայացուցիչներ), իսկ Ղարաբաղից ընդհանրապես ոչ մեկը: ՀՀ-ում ԳԴՀ դեսպանությունը մերժել էր նրանց մուտքի արտոնագիր տրամադրել: Ղարաբաղցիների պարագան, կարծում ենք, համապատասխան ատյանների ուշադրությանը պիտի արժանանա: (Թեպետ գերմանահայ փաստաբան, ղարաբաղյան կողմի շահերի պաշտպան Ստեփան Թաշչյանը բողոքի նամակ է հղել նաեւ ԳԴՀ արտգործնախարար Յոշկա Ֆիշերին): Նրանց մերժել էին թե ՀՀ-ում, թե Ադրբեջանում ԳԴՀ դեսպանությունները: Հայաստանցի ձեռնարկատերերին մերժելու ստույգ պատճառների մասին մեր հարցմանն ի պատասխան Հայաստանում ԳԴՀ դեսպան Ֆոլքեր Զայբքը վստահեցրեց, թե չգիտի, բայց Երեւան վերադառնալուն պես խոստանում է մանրազնին քննել հարցը:

Մերժվածներից որեւէ մեկի ծրագիրը խիստ կոգեւորեր լսարանին, թե ոչ, դժվար է ասել: Մանավանդ որ ներկաների ամբիոնից ներկայացված տարաբնույթ նախագծերը (որոնք կարծես թե հեռու էին ձանձրալի լինելուց, եթե չասենք հետաքրքիր էին) կամուրջ չէին գցում համագործակցության. կոնկրետ բաց առաջարկ ի լուր լսարանի այդպես էլ չարվեց:

«Արնիօ Էքսպո-Հայաստան» խորհրդատվության տնօրեն Գագիկ Գյուլբուդաղյանը տեղեկացրեց, որ իրենք մեծ բիզնես-պլան են մշակել, որը ցանկության դեպքում կարող է քննարկվել: Նա խոսեց սուրճի, Սպիտակում շաքարի արտադրության, զբոսաշրջության զարգացման, հյուրանոցային գործի, ծրագրավորման, պլաստիկ իրերի արտադրության եւ պատրաստի այլ ծրագրերի մասին: Իրենց արտադրանքը ներկայացրեց նաեւ «Great Valley» կոնյակագործական ֆիրմայի գործերի կառավարիչ Արսեն Սարգսյանը: Ուրիշ հետաքրքիր նախագիծ-առաջարկներ էլ եղան, սակայն դժվար չէր նկատել, որ դահլիճում գերմանացիները նկատելի պակասել էին, իսկ եղածներն էլ լուռ էին՝ հարցեր չէին ուղղում: Մենախոսությունը երկխոսություն էին դարձնում հիմնականում ներկա սփյուռքահայերը՝ այս կամ այն հարցն ուղղելով:

Ֆորումի մասին իր կարծիքը հայտնեց նաեւ ՀՀ առեւտրի եւ արդյունաբերության փոխնախարար Արա Պետրոսյանը: Նախորդների նման նա էլ կարեւորեց ճանաչողության խնդիրը՝ սա լավագույն առիթն է մեր երկիրը ներկայացնելու: «Հայներարտբանկի» նախագահ Բագրատ Ասատրյանն իր մտահոգությունը հայտնեց. «Վտանգավոր մի բան կա, երբ բարձր հնչերանգներով խոսում են մի երեւույթի մասին, դա նշանակում է, որ ոչ մի բան չեն ուզում անել, ուղղակի խոսում են խոսելու համար: Այդ վտանգը կա, բայց, այդուհանդերձ, ամեն ինչ շատ հստակ է՝ կոնկրետ մարդիկ կոնկրետ հետաքրքրություններով: Բանկային համակարգը շատ ավելի կոնկրետ է, քան մյուս հատվածները, որովհետեւ ունենք գուցե ոչ ծավալուն, այդուհանդերձ կայացած հարաբերություններ», ասաց «Հայներարտբանկի» նախագահը, նշելով, թե իրենց բանկում գերմանականի հետ որոշակի գործընկերություն կա: Բացի այդ, դեպի Եվրոպա իրենք աշխատում են գերմանական բանկերի միջոցով: Խոսելով օրենսդրական դաշտի մասին պրն Ասատրյանը չհամաձայնեց, թե այն անկատար է՝ Հայաստանի դժվարությունները ոչ թե օրենքների, այլ օրենք կատարողների, օգտագործողների պակասից են:

Միակ գերմանացին, որ համաձայնեց իր կարծիքը գրանցել իմ ձայնագրիչին, Հայաստանում ԳԴՀ դեսպան Ֆոլքեր Զայբքն էր: «Ես կարծում եմ սա առաջին քայլն էր. գերմանացի գործարարն այժմ կիմանա, թե ներդրումների համար Հայաստանում ինչ հնարավորություններ կան: Նրանցից շատերի հետ խոսեցի, փոխանցեց դեսպանը, բոլորն էլ սպասում են քաղաքական առավել կայուն վիճակի, հատկապես ղարաբաղյան հարցի կարգավորման իմաստով: Եթե Հայաստանը ժողովրդավարության ուղին չշարունակի, աղետալի կլինի, մեր հարցին պատասխանելով ասաց պրն դեսպանը: Ես մեծ հույս ունեմ, որ մեր ընկերությունները վստահություն կունենան Հայաստանի քաղաքական ապագայի վերաբերյալ, երբ այստեղ մի փոքր ավելի կայունություն լինի»:

ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆ

Հարավային Կովկասը եւ Իրանը

Փոխարտգործնախարար Սարմադին հանդիպեց Հեյդար Ալիեւի ու Էդուարդ Շեւարդնաձեի հետ

Թեեւ Իրանը երկրորդ հազարամյակի վերջում կանգնած է աշխարհաքաղաքական ու ռազմավարական փոփոխությունների շեմին, այդ երկրի հետաքրքրությունները եւ ազդեցությունը Հարավային Կովկասում երբեք չի կարելի թերագնահատել: Իրանի փոխարտգործնախարար Մորթեզա Սարմադիի մեկշաբաթյա այցը տարածաշրջան, հանդիպումները Ադրբեջանի եւ Վրաստանի նախագահների, բարձրաստիճան այլ պաշտոնյաների հետ պետք է դիտարկել հենց այս ենթատեքստում:

Ադրբեջանի նախագահ Ալիեւը փոխարտգործնախարար Սարմադիի հետ հանդիպման ընթացքում կարեւորել է Իրանի ներկայության անհրաժեշտությունը տարածաշրջանում ընթացող գործընթացներին՝ առանձնահատուկ շեշտելով Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը: Փոխարտգործնախարար Սարմադին ասել է, որ Հարավային Կովկասի անվտանգությունն ունի ռազմավարական նշանակություն. «Տարածաշրջանում կայուն եւ երկարատեւ խաղաղություն հնարավոր է հաստատել համատեղ ուժերով, խիստ անհրաժեշտ է հարեւան պետությունների մասնակցությունը»:

Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը քննարկվել է նաեւ Ադրբեջանի Մեջլիսի նախագահ Ալեքսերովի ու փոխարտգործնախարար Սարմադիի հանդիպման ընթացքում: «Իրանը պետք է լուրջ դերակատարություն ունենա հարցի կարգավորման գործում», նշել է Ալեքսերովը:

Հիշեցնենք նախքան Շուշիի ազատագրումը, նախքան ԼՂ հակամարտության խաղաղ կարգավորման խնդիրը ԵԱՀԿ տեղափոխելը, որպես միջնորդ հանդես էր գալիս Իրանը: Տեղին է մեջբերել Իրանի նախկին փոխարտգործնախարար Վայեզիին. «Ղարաբաղի հարցում մեր միջնորդությունը պայմանավորված է հետեւյալով. մենք չենք կարող անտարբեր մնալ մեր սահմանին ընթացող կռվի հանդեպ... Մեր պարտականությունն է երկու հարեւան պետությունների ժողովուրդների սպանության հանդեպ անտարբեր չլինել, իսկ որպես կրոնական պարտք, չենք կարող շատ մուսուլմանի սպանության վկան լինել: Կա նաեւ երկու երկրների ղեկավարների պաշտոնական դիմումը՝ միջնորդության ակնկալությամբ»:

Իրանի միջնորդությունը ձախողվեց, թեեւ նրա հայտարարած զինադադարները դիմացել են 12 եւ 6 օր, ինչն այն ժամանակներում մեծ հաջողություն էր, եթե հաշվի առնենք, որ ԵԱՀԿ-ի եւ Ելցինի հայտարարած զինադադարները երկու ժամ էլ չեն հարգվել: Հայաստանում Իրանի առաջին հավատարմատար Ղասեմին այս առիթով ասել է. «Երբ Իրանի միջնորդության դադարեցման պատճառները քննարկենք, կնկատենք, որ մյուս ուժերը, որոնք տարածաշրջանում լծակներ ունեին, փորձեցին Իրանի ջանքերը եւ ազդեցությունը ձախողել: Հայերը հայտնեցին, որ Շուշին իրենք չեն վերցրել, իսկ Ադրբեջանի ղեկավար Մամեդովը հայտարարեց, թե Շուշին իրենք են տվել: Օտար ուժերը հարցն այնպես ձեւակերպեցին, որ Իրանի միջնորդությունը ձախողելու համար Շուշին հանձնեն եւ հաջորդ փուլում Մամեդովին տապալելով Աժճ-ին, Էլչիբեյի գլխավորությամբ, իշխանության բերեն»: Այժմ կրկին մեջբերենք նախկին փոխարտգործնախարար Վայեզիին. «Երբ ես պրն Ռաֆսանջանիի բողոքը Տեր-Պետրոսյանին փոխանցելու համար Երեւան գնացի, Հայաստանի նախագահն ասաց. «Մենք Շուշին չենք գրավել, Շուշին սկուտեղի վրա դրած մեզ են հանձնել»: Տեր-Պետրոսյանը ներողություն խնդրեց ու հայտնեց, որ դա իր ձեռքից դուրս էր, դաշնակցականների գործն էր: Ի վերջո, Արեւմուտքն օգնում է Հայաստանին, եւ Թուրքիան նույն Արեւմուտքի թելադրանքով օգնում է Ադրբեջանին: ԼՂ հարցում մենք Արեւմուտքի յուրատեսակ խաղի ականատեսն ենք, եւ լուսանցքում մնալու փոխարեն պիտի մեր աշխատանքը շարունակենք, այլապես մի իրավիճակի առջեւ ենք կանգնելու, որ հավիտյան կզղջանք»:

Ըստ էության Իրանը դուրս է մնացել ԼՂ հարցի խաղաղ կարգավորման գործընթացից, թեեւ մի քանի անգամ պատրաստակամություն է հայտնել կրկին ներգրավվել: Պաշտոնական Թեհրանին խիստ անհանգստացնում են Ադրբեջանի երկրի տարածքում ՆԱՏՕ-ի կամ ԱՄՆ-ի ռազմաբազաներ տեղակայելու ցանկությունները, Լաչինը Մեղրիով փոխանակելու շուրջ տարածվող լուրերը: Թեեւ բարձրաստիճան իրանցի պաշտոնյաները հաճախ կոչ են անում Հայաստանին ուժերը դուրս բերել ազատագրված 7 շրջաններից, այնուամենայնիվ, սա կարելի է դիտել իբրեւ Ադրբեջանին սատարելու լոկ բարոյական կեցվածք: Իրականում, Իրանը երբեք չի ցանկանա ցամաքային ճանապարհով կտրվել Լեռնային Ղարաբաղից, Հայաստանից: Թե ինչու, սա այլ թեմա է:

Իրանի փոխարտգործնախարար Սարմադին Բաքվում բանակցել է երկրի վարչապետ Արթուր Ռասիզադեի հետ, քննարկել Կասպից ծովի կարգավիճակի, երկկողմ տնտեսական հարաբերությունների, Ադրբեջանում ճանապարհաշինության եւ ջրամբարաշինության իրանական ընկերությունների մասնակցության խնդիրներ: Իրանի եւ Ադրբեջանի միջեւ խիստ տարաձայնություններ կան Կասպից ծովի կարգավիճակի խնդրում: Իրանը եւ Ռուսաստանն այս հարցում միակարծիք են. Կասպիցի հատակում եւ ավազանում առկա նավթի եւ գազի պաշարները պետք է հավասարապես բաշխվեն հինգ երկրների՝ Ռուսաստանի, Ղազախստանի, Թուրքմենստանի, Իրանի եւ Ադրբեջանի միջեւ: Իրանը փորձում էր եւ այժմ առաջարկում է Կասպիցի էներգակիրները համաշխարհային շուկա հանել իր երկրի տարածքով, որն ամենակարճն է ու ամենաէժանը՝ ի տարբերություն Բաքու-Ջեյհանի:

Ադրբեջանի եւ Իրանի միջեւ շատ այլ հակասություններ կան, որոնց անդրադարձել ենք «Ազգի» էջերում: Եթե ընդհանուր առմամբ դիտարկենք Բաքու-Թեհրան երկկողմ հարաբերությունները, կարող ենք ասել կայուն վատ:

Իրանի փոխարտգործնախարար Մ. Սարմադին տարածաշրջանային այցի շրջանակներում Թբիլիսիում հանդիպել է Վրաստանի նախագահ Շեւարդնաձեի, այլ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ, որոնց հետ շոշափել է տարածաշրջանային եւ երկկողմ հարաբերությունների հարցեր: Ընդհանուր առմամբ Թբիլիսի-Թեհրան փոխհարաբերությունները բավական կրավորական են: Երկու երկրները միմյանց կապող ցամաքային ամենակարճ ճանապարհն անցնում է Հայաստանով, սակայն մինչ օրս ոչ Իրանը, ոչ Վրաստանն այս ուղղությամբ գործնական քայլեր չեն կատարել:

Վերջերս ՀՀ երկաթուղու Կարմիր բլուր կայարան էին հասցվել 40 ֆուտանոց 5 բեռնարկղներ բարձված շինանյութերով, Եվրոպայից Սեւ ծովի Փոթի նավահանգստով, Վրաստանի տարածքով, Հայաստանի ավտոճանապարհով, Իրանով հասցվեցին Պարսից ծոցի Բանդար Աբաս նավահանգիստը: Սա Եվրոպայից Պարսից ծոցի երկրներ ամենակարճ ու ամենաէժան տարանցիկ ճանապարհն է: Այս առումով, Վրաստան-Իրան տնտեսական հարաբերությունների զարգացումը, ապրանքաշրջանառությունը կարող են օգուտներ բերել Հայաստանին որպես տարանցիկ երկրի:

Երեկ Իրանի փոխարտգործնախարար Սարմադին ժամանեց Երեւան: Նախատեսվում են հանդիպումներ նախագահ Քոչարյանի, վարչապետ Մարգարյանի, արտգործնախարար Օսկանյանի հետ: Ընդհանուր առմամբ հայ-իրանական հարաբերությունները կարելի է բնորոշել այսպես՝ կայուն լավ: Դրանց մասին «Ազգի» հաջորդ համարում:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լարվածությունը մնում է պաղեստինյան տարածքներում

Մինչ Ստոկհոլմում վերջնական կարգավորման շուրջ շարունակվում են պաղեստինա-իսրայելական գաղտնի բանակցությունները, իրադրությունը մնում է գերլարված Արեւմտյան ափում եւ Գազայի հատվածում, մանավանդ վերջին արյունալի առճակատումներից հետո: Ժողովրդական այդ լարվածությունն իր արձագանքն ունեցավ նաեւ պաշտոնական մակարդակում: Մայիսի 18-ին պաղեստինյան կողմն առկախեց իսրայելցիների հետ մի հանդիպում, որտեղ նախատեսված էր քննարկելու Երուսաղեմին հարակից 3 գյուղեր պաղեստինցիներին հանձնելու հարցը: Անցումային բանակցությունների պաղեստինցի գլխավոր բանակցող Սայեբ Ուրեյկատը հայտնեց, թե որեւէ հանդիպում չի կայանա, քանի դեռ Իսրայելը չի տվել իր պատասխանը՝ պաղեստինցի բանտարկյալների նոր խումբ ազատ արձակելու մասին: Ուրեյկատը նշել է նաեւ, որ պաղեստինյան կողմը շատ վրդովված է Արեւմտյան ափի իսրայելական զորքերի հրամանատար, գեներալ Շլոմո Օրենի սպառնալիքներից: Օրենը հայտարարել է, որ իր զորքը պատրաստ է ռմբակոծել Ռամալլահ քաղաքում գտնվող պաղեստինյան իշխանության կենտրոնատեղին, եթե վերջինս չդադարեցնի օրերս տեղի ունեցող ընդհարումները: Այս սպառնալիքի ազդեցությունը մեղմելու համար իսրայելցի մի քանի նախարար շեշտել են, թե գեներալ Օրենի հայտարարությունները չեն ներկայացնում Իսրայելի պաշտոնական քաղաքականությունը:

Ա. Մ.

Կորեաների ղեկավարները կհանդիպեն հունիսին

ՍԵՈՒԼ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Հարավային եւ Հյուսիսային Կորեաները, որոնք ներկայումս գտնվում են իրավական զինադադարի պայմաններում, մայիսի 18-ին այս տարվա հունիսին իրենց պետությունների ղեկավարների պաշտոնական հանդիպման պայմանների վերաբերյալ համաձայնագիր են կնքել: Հանդիպման ժամանակ կքննարկվի թերակղզու վերամիավորման հարցը:

Կնքված համաձայնագիրը կազմված է 15 կետից, որոնցում որոշված են պատվիրակությունների կազմը, ինչպես նաեւ երկու պետությունների նախագահների հանդիպման մանրամասները: Հանդիպման արձանագրության համաձայն, Հարավային Կորեայի նախագահը Հյուսիսային Կորեայի մայրաքաղաք կժամանի ինքնաթիռով, հետո մեքենայով կմեկնի պետության ղեկավարի նստավայր: Հյուսիսային Կորեայում նա կմնա հուլիսի 12-14-ը:

Իսլամիզմի առանձնահատկությունները Հարավարեւելյան Ասիայում

Ֆիլիպիններից մինչեւ Ինդոնեզիա իսլամիստներն ապստամբական եւ ահաբեկչական բուռն գործունեություն են ծավալել: Հարավարեւելյան Ասիայում ներկայումս քաղաքական խոր վերափոխումներ են սկսվել: Բայց միեւնույն ժամանակ տեղի են ունենում արյունալի ողբերգություններ: Դրանցից վերջինը Ֆիլիպինների Մինդանաո կղզում 21 պատանդների (այդ թվում 10 օտարերկրացի զբոսաշրջիկների) առեւանգումն էր «Աբու Սայաֆ» իսլամիստական խմբավորման կողմից:

«Աբու Սայաֆի» գործողությունները Հարավարեւելյան Ասիայում ռազմաշունչ իսլամիզմի վերահայտնության դրսեւորումներից են, որոնք առնչվում են տարածաշրջանի մի շարք երկրներում, մասնավորապես Ինդոնեզիայում եւ Մալայզիայում, ծավալված քաղաքական վերափոխումներին: ԱՄՆ պետդեպարտամենտի անցյալ տարվա զեկուցագրերից մեկում «Աբու Սայաֆը» բնութագրվում է որպես «չափազանց վտանգավոր ահաբեկչական շարժում»: Շարժումը ծնունդ է առել 1991 թ. «Մորոների ազգային ազատագրության ճակատի» (ՄԱԱՃ) պառակտման հետեւանքով: Ֆիլիպինների բնակչության 5-7 տոկոսը կազմող մորոները, որոնք զգալի թիվ են կազմում Մինդանաո կղզում, դեռ 19-րդ դարից իսպանական տիրապետության ժամանակներից պայքարում են իրենց անկախության ճանաչման համար: Ճիշտ է, 1996 թ. սեպտեմբերին նախագահ Ֆիդել Ռամոսի օրոք մորո ապստամբների հետ կնքվեց հաշտության համաձայնագիր, բայց երկու տարի անց նախագահ դարձած Ջոզեֆ Էստրադան հարցականի տակ դրեց համաձայնագրի կետերը:

Քրիստոնյա խոշոր հողատերերի աջակցությունը վայելող Էստրադան անզիջում դիրք բռնեց մորոների լայն ինքնավարության պահանջների դեմ հանդիման: Իշխանությունների հետ մորոների բանակցությունները դժվարանում են ՄԱԱՃ-ի ներքին երկպառակությունների, ինչպես նաեւ 1978 թ.-ից գործող «Մորոների ազատագրության իսլամական ճակատի» եւ ՄԱԱՃ-ի միջեւ ծավալված պատերազմական գործողությունների պատճառով: «Էքսպրես» հանդեսի տվյալներով, «Աբու Սայաֆ» խմբավորումը ներկայումս ունի ընդամենը 200-300 զինավարժ մարտիկ:

«Աբու Սայաֆի» եւ համանման իսլամիստական խմբավորումների արմատականացումը փաստորեն առնչվում է տեղային (հողատիրության իրավունք), ազգային (1970-ական թթ. վերջերին սկսված հաշտության բանակցությունների ձախողումը) եւ տարածաշրջանային (1980-ական թթ. կեսերից Հարավարեւելյան Ասիայում քաղաքական իսլամի ուժեղացումը) խնդիրներին: Քաղաքական իսլամի հարցի այդ շրջանցումը լրջորեն մտահոգում է հարեւան պետություններին, մանավանդ ներկա պահին, երբ աշխարհի խոշորագույն մահմեդական պետությունը՝ 220 միլիոնանոց Ինդոնեզիան, քաղաքական ազատականացմանն ուղղված ջանքեր է գործադրում:

Ինդոնեզիան էլ իր ներքին խնդիրներն ունի: Սումատրա կղզու հյուսիսում ընկած Աչեհի շրջանում «Ազատ Աչեհ» իսլամիստական ապստամբական շարժումը 1974 թ.-ից մինչ օրս ի չիք է դարձնում պետության միավորիչ ջանքերը: Աչեհը եւ Մինդանաոն մի շարք ընդհանուր գծեր ունեն: Ուստի մեկնաբաններից շատերը ենթադրում են, թե «Աբու Սայաֆի» բախտակիցները կարող են դառնալ Հարավարեւելյան Ասիայի մյուս իսլամիստական անկախական շարժումները:

Սակայն, ի տարբերություն ֆիլիպինցի ապստամբների, աչեհցիներն իսլամական աշխարհի լայն աջակցությունը չեն վայելում: Աչեհցիներին օգնում են Մալայզիայի իսլամիստները: Բայց վերջիններիս օգնությունն այնքան էլ արդյունավետ չէ, քանի որ Միջին Արեւելքի իսլամական պետությունները խուսափում են Մալայզիայի ներքին գործերին միջամտելուց: Բացի դրանից, «Ազատ Աչեհի» առաջնորդ Հասան դի Թիրոն բնավ չի ձգտում իր երկրում հաստատել աստվածապետական կարգեր, մինչդեռ «Աբու Սայաֆի» հիմնադիր Աբդուռաջաք Աբուբաքր Ջանջալանին (սպանվել է 1998 թ.) մտադրվել էր ընդօրինակել հեղափոխական Իրանի եւ Պակիստանի թալիբների վարչակարգերի կառուցվածքը:

Թեեւ դժվար է իսլամիստական ամեն մի ապստամբություն իսլամական հեղափոխության նախերգանք համարել, այդուհանդերձ չի կարելի թույլ տալ Հարավարեւելյան Ասիայի ծայրահեղական խմբերի գաղափարախոսական ու մաֆիական սերտաճում, որպեսզի չկրկնվեն պատանդների առեւանգումների ու սպանությունների ողբերգական դեպքերը:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Պետական մրցանակի արժանացած գրքեր

«Պիտի թրթռա սիրտը բառի»

Խաչիկ Մանուկյանի «Շերտ» գիրքը

Աշխատում էի Էջմիածնի շրջանային թերթի խմբագրությունում։ Գարնանային մի պայծառ օր իմ աշխատասենյակ մտավ միջահասակ տղամարդ՝ ինձ պարզելով աշակերտական մի տետր. «Որդուս ոտանավորներն են։ Ես չեմ հասկանում, կուզեի ձեր կարծիքն իմանալ», բարի ժպիտը դեմքին ասաց նա։ Ծանոթանալով տետրի բովանդակությանը, պահանջեցի, որ երեխայի լուսանկարն էլ բերվի։ Լրագրում տպագրվեցին 7-րդ դասարանի աշակերտ Խաչիկ Մանուկյանի առաջին ստեղծագործությունները։ Թարմաշունչ ու առկայծող առանձին տողերը խոսում էին բանաստեղծական զգացողությամբ օժտված պատանու մասին։ Դպրոցն ավարտելուց հետո Խաչիկն ընդունվեց պոլիտեխնիկական ինստիտուտ։ Այդ տարիներին հանրապետական գրական մամուլում հաճախակի տպագրվում էին նրա բանաստեղծությունները, որոնք ուշադրություն էին գրավում իրենց թարմությամբ, երեւույթներն ու իրերը շնչավորելու ինքնատիպությամբ, անարատ ու տաք լեզվամտածողությամբ։ Պատանի բանաստեղծին անմիջապես նկատեցին Համո Սահյանն ու Վահագն Դավթյանը, Ռազմիկ Դավոյանն ու Ֆելիքս Մելոյանը։ Ընթերցողները սիրեցին նրա ջերմ ու անկեղծ խոստովանանքները։ «Ես Խաչիկ Մանուկյանի բանաստեղծություններն առաջին անգամ կարդացի «Նորք» ամսագրում եւ հաճելի անակնկալի եկա. այդ բանաստեղծությունների մեջ ավանդականն ու նորը շատ գեղեցիկ միասնության, ներդաշնակության մեջ էին։ Ես ոչ միայն չեմ զղջում, որ ժամանակին ոգեւորվել եմ նրա ստեղծագործություններով, այլեւ հպարտանում եմ, որ կարողացել եմ ճիշտ կողմնորոշվել, որ այս երիտասարդը մեծ ապագա ունեցող բանաստեղծ է, ունի իր դեմքը, իր ձայնը, իր ասելիքը»։ Վահագն Դավթյանը չսխալվեց։ 1987 թ. առաջին գրքով հանդես եկած 10 երիտասարդ բանաստեղծներից այսօր մեր պոեզիայի առաջատարների շարքում նրա անունն է ամենից շատ հոլովվում։ Եվ դա արդարացի է։ «Իմ այգին» առաջին գրքով Խաչիկ Մանուկյանը միանգամից ներկայացավ որպես բանաստեղծության համը գիտցող մարդ։ «Պիտի թրթռա սիրտը բառի, որ հետո խառնվի արյան հոսքին», իր առաջին գրքում այսպես գրեց բանաստեղծը։ Գրականություն կոչվող արարումին չներկայացավ դիտողի կեցվածքով, միացավ ազգային մշակույթն իրենց ուսերին առած շնորհալիների խմբին։ Նրա ստեղծագործությունները մերկապարանոց հայտարարություններ չեղան, այլ գրականության հրաշափառ գանձերը տեղելու, գեղարվեստական խոսքի ուժը, բառի անսահման իմաստը, համը նորովի բացահայտելու որոնումներ։ Ժամանակը բանաստեղծի համար չի ավարտվում գինետան օղախառը մշուշում։ Օրվա տպավորությունն ամբողջովին իր լույսերով ու դրամատիկ պահերով, իր խաթարումներով ու տագնապներով բարձրանում է գեղարվեստական խոսքի թեւերին

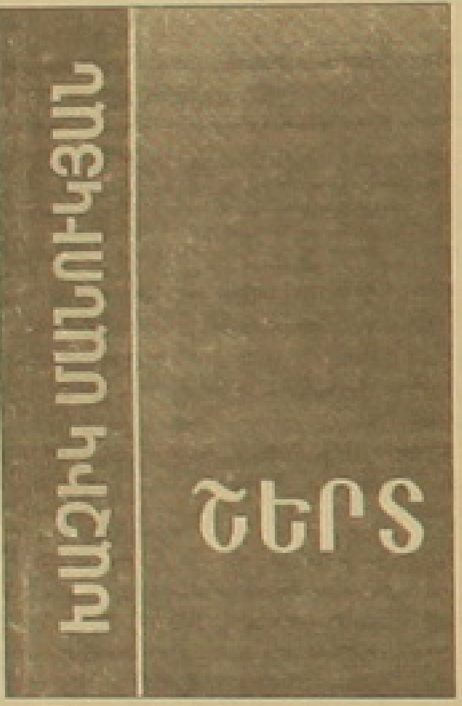

ստանալով խորքային իմաստ, հոգու պահանջ։ «Անարգված ու վիրավոր» խարխափումների մեջ գտնվող հայրենիքի պատկերը, նրա վերընձյուղվելու տենչերն արտահայտվեցին յուրովի։ Սրտապատերի հոգուց բարձրացող կորուսյալ երգի ծուխն իր դառնությամբ դեռեւս տիրական է ու թանձրացող։ «Ո՞ւր գնացին աստվածներն իմ սիրասուն, ո՞ւր չքացան արքաներս հաղթական, որ աշխարհի սրախողխող հանդեսում մնացել է Հայրենիքս արնաքամ»։ «Վիրավոր խաչ», «Գոյահանդես» եւ «Շերտ» գրքերում բանաստեղծի խոսք-մտորումները ներդաշնակ կատարողական ձեւերի հետ ստեղծում են մի տարածք, որ իրենն է իր գույներով ու մտախոհով, իր բառամթերքով ու պատկերավորման եղանակով։ Կատարյալ արվեստ ստեղծելու սկզբունքն առաջնորդում է բանաստեղծին ամեն անգամ գրասեղանի մոտ նստելիս։ Բանաստեղծի գործերն արժեքավոր են ու սիրելի, որովհետեւ բառը գտնում է իր ճշմարիտ տեղը, շքեղանում է, թեւավորվում, բառը շիկանում է, ներազդու ուժով հզորանում։ Ազգային ոգին ու մտածողության առանձնահատկությունները դրսեւորվում են անաղարտ ընձյուղումներով։ Կարդալով Մանուկյանի գրքերը եւ բանաստեղծական շարքերը, հետագայում նաեւ Համո Սահյանը պետք է գրեր. «Խաչիկ Մանուկյանը հայ պոեզիայի անարատ, անվերապահ ապագան է»։ Գրքից գիրք անվանի բանաստեղծի գուշակումները դառնում են իրականություն։

«Շերտ» խորագիրը կրող ժողովածուն նրա վերջին գիրքն է։ Նախորդների նման այն լայն արձագանք ունեցավ ընթերցողների եւ մասնագետների շրջանում։ Ճշմարիտ գրողն իր ցավի ջերմություն ունեցող երկրի ջերմաչափն է, դեղամիջոց ընծայող սրտացավ զավակը։ Գրքում գեղարվեստական ընդհանրացումներն ունեն զարմանալի արդիական շունչ ու տիպականության դրոշմ։ Լայն եւ խորունկ պատգամ ունի նրա ստեղծագործական ընդգրկումների դաշտը։ Օրերի խրթին ու խորհրդավոր իրադարձությունների արձագանքները մատուցվում են գեղարվեստական խոսքի կատարյալ ձեւերով։ Նրա տողերում բառը սիրտ ունի եւ կարող է թրթռալ։ Արյուն ունի եւ շատ է զգայուն։ Լույսը տաճար ունի, ծիծաղը՝ կանաչ գույն։ Կարոտը կարող է աչքով անել, լույսն ունի ստինք։ Ճամփան կարող է բախտացույց լինել, տաք կրծքերից երգեր կքամվեն։ Ձյունը կարող է դալի համ ունենալ, ցավը՝ բողբոջ, քամին ժանիքավոր լինել, իսկ սնդուկներում դարերը լինեն ծալված։ Գեղեցիկ այս պատկերհամեմատություններն առատորեն սփռված են գրքի բոլոր էջերում։ Չթուլացող բավականությամբ են ընթերցվում «Որպես խեղվածների...», «Ազնվազարմ այրեր», «Գոյահանդես», «Ո՞ւմ կոչեն աստվածները Հայկազուն», «Տենչ» եւ բարձր արվեստով ու սրտի այրումով գրված մյուս ստեղծագործությունները։ Ընթերցողը զգում է իր առջեւ կանգնած բարեկիրթ ու զգաստ, մայրենի լեզվի շռայլ հարստությանը տիրապետող բանաստեղծին։ Դավերի ու մթամած օրերի միջով անցած, խեղված տարածքներ ունեցող հայրենիքի մասին նա իր խոսքն ավարտում է այսպես.

Պիտի բացվի, Մհեր, առավոտը մեր մեծ
Մեր հաղթության պայծառ նվագներով լեցուն,
Որ արարենք ցեղի երազանքներն անկեղծ,
Ապա՝ խաղաղություն մաղթենք ամենեցուն։

«Շերտ» ժողովածուն ներկայացված էր 1999 թ. գրական պետական մրցանակաբաշխության հանձնախմբին։ Առաջին կարգի մրցանակը արդարացիորեն շնորհվեց այս գրքին։ Ի դեպ, նրա նախորդ՝ «Վիրավոր խաչ» գիրքը նույնպես մրցանակակիր է, 1996 թ. արժանացել է Ավետիք Իսահակյանի անվան գրական մրցանակին։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆ
Էջմիածին

Երաժշտության մերձեցնող կախարդիչ ուժը

Մայիսի 20-26-ը Երեւանում կանցկացվի աշխարհի ժողովուրդների երաժշտության միջազգային փառատոն, որին կմասնակցեն Վրաստանի, Ֆրանսիայի, Ռուսաստանի, Հայաստանի, Հնդկաստանի ազգային երաժշտության լավագույն եւ հայտնի կատարողները։ Սա ազգային երաժշտության միջազգային փառատոն կազմակերպելու առաջին փորձն է (արդեն ունենք դասական եւ ջազային երաժշտության փառատոներ կազմակերպելու ավանդույթը), որը նպատակ ունի թե՛ մեր ազգային երաժշտական արվեստը «արտահանել», թե՛ այլ ժողովուրդներինը մեզ մոտ ներկայացնել, երաժշտության ուժով եւս միմյանց մերձենալու, միմյանցով հետաքրքրվելու շրջանակների մեջ ներգրավվել։ Երեկ ժուռնալիստների միությունում լրագրողներին փառատոնի մասին տեղեկացրեց գլխավոր կազմակերպիչ, «Կադանս» կենտրոնի ղեկավար Նիկա Բաբայանը, իսկ երաժշտական ու այլ բնույթի ժամանակակից երաժշտական աշխարհից հետաքրքիր տեղեկություններ ներկայացրեց փառատոնի մեկ այլ կազմակերպիչ եւ անմիջական մասնակից, Փարիզի «Քարվանսարա» համույթի երաժիշտ, (թառլահար) Ժերար Քյուրքչյանը։

Երեւանի կամերային երաժշտության տանը տեղի ունենալիք յուրատեսակ այս փառատոնին երաժշտասեր հասարակությունը հնարավորություն կունենա ունկնդրել աշխարհում լայնորեն հայտնի եւ աշխարհի ժողովուրդների երաժշտությունը ներկայացնելու լավագույն փորձ ունեցող «Վրացական ձայներին», Արկադի Շիլկլոպերին, հայկական «Վարպետներ» համույթին եւ հնդիկներ Բուդհադիպյա Մուխերջիին ու Սուբրաթա Բհաթաչարյային. «Քարվանսարայից» Քյուրքչյանից բացի, Ալան Պանտելեյմոնոֆին ու կիթառահար Էրիք Սեմփեյին։

ԱՐԵՎԻԿ ՎԱՐՇԱՄՅԱՆ

ՆՈՐ ԱՆՈՒՆ

Սիրո՞ւմ եք Լիստ

17-ամյա հայ դաշնակահարուհին ներկայանում է աշխարհին

Պատուհանին անձրեւի կաթիլներ են զարկվում։ Դիմացը դատարկ պուրակն է, եւ այդ պուրակով երկուսն են քայլում։ Տխուր պատկեր կլիներ, եթե այս երկուսի վերջին հանդիպումը լիներ եւ ամեն ինչ, անգամ սերը, վախճանված լիներ։ Բայց, փառք Աստծո, որ Ֆրանց Լիստի «երեկոյան հարմոնիաներն» էին լսվում։ Նշանակում է, ամեն ինչ դեռ ավերակված չէ։ Պատուհանից Լիստի երաժշտությունն էր լսվում...

Բարալիկ մի աղջիկ, որի 17-ը չի բոլորել, փորձում էր բառերով արտասանել այն ամենը, ինչ հնարավոր չէ խոսքի թարգմանել։ Եվ որպես փրկություն, որպես միակ փրկություն, աղջկա բարակ մատների համար գոյություն ունի դաշնամուրը եւ այն, որ կոչվում է Լիստի, Ռախմանինովի, Դեբյուսիի երաժշտություն։

«Նվագում է Երեւանի Չայկովսկու անվան երաժշտական դպրոցի ավարտական դասարանի աշակերտուհի Վիկտորյա Աղաբալյանը» այսպիսի հայտարարություն արվում է ոչ միայն Երեւանում, այլեւ Գերմանիայի մշակութային կենտրոն Ֆոյխվագեն քաղաքում, որտեղ ապրիլի 25-30-ը անցկացվեցին միջազգային վարպետության 13-րդ դասընթացները։

– Շնորհակալ եմ Արաբկիրի քաղաքապետարանին նյութական եւ բարոյական աջակցության համար, ասում է Վիկտորյան։ Այս աջակցության շնորհիվ ես կարողացա մեկնել Գերմանիա։

1999 թվականի հունիսին Վիկտորյա Աղաբալյանը մասնակցեց գերմանական հանրահայտ «SEILER» դաշնամուրային ֆաբրիկայի հիմնադրման 150-ամյակին նվիրված միջազգային փառատոնին։ Վիկտորյան Հայաստանը ներկայացնող միակ դաշնակահարուհին էր։ Դեռեւս 3 տարի առաջ Երեւանում էր Համբուրգի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր Մ. Վեբերը, որը ղեկավարում էր պատանի դաշնակահարների վարպետության ընտրական դասընթացները։ Հենց 1996-ին էլ 13-ամյա Վիկտորյան արժանացավ ճանաչված պրոֆեսորի ուշադրությանը։ Եվ 1999-ին Վիկտորյան 36 երկրների 137 ներկայացուցիչների թվում էր։ Նա համարվեց 15 լավագույն կատարողներից մեկը, իսկ Վիկտորյայի կատարումը տեղ գտավ ֆիրմայի նկարահանած «Masters Hand» տեսաֆիլմում։ Նույն տարվա հուլիսի 6-20-ը Բավարիայում տեղի ունեցավ լավագույն կատարողների մրցույթ, որին հրավիրված էր

նաեւ Վիկտորյա Աղաբալյանը։ Սակայն երիտասարդ աղջիկը չկարողացավ մեկնել Բավարիա. գումար չգտնվեց, նաեւ հովանավորներ չեղան։ Նույն պատճառով Վիկտորյան ստիպված եղավ մերժել «Ֆեդերիկ Շոպենի ասոցիացիայի» պրոֆեսոր Մարչելա Կրուդելի հրավերը՝ Իտալիա հասնելու եւ «ROME-99» դաշնակահարների միջազգային մրցույթին մասնակցելու համար։

Փառք Աստծո, այս անգամ ճշմարիտ արվեստի հովանավորներ գտնվեցին։ Արաբկիրի քաղաքապետարանը միջոցներ գտավ Վիկտորյա Աղաբալյանին Գերմանիա ուղարկելու համար։ Վիկտորյան հուսախաբ չարեց նրանց, ովքեր հավատում էին երիտասարդ տաղանդավոր դաշնակահարուհու հաջողությանը։ Հայաստանի միակ ներկայացուցիչը ընդգրկվեց լավագույն 15 կատարողների թվում եւ հանդես եկավ եզրափակիչ համերգում։ Մրցույթի կազմակերպիչ պրոֆեսոր Ֆոյխտվանգերը հայտարարեց. «Ես ուրախ կլինեմ առաջիկա մյուս մրցույթներում տեսնել փոքրիկ Հայաստանը ներկայացնող այս փոքրիկ աղջկան, որը մեծ երաժշտություն է մեզ պարգեւում»։

... Անձրեւի կաթիլները հարվածում են պատուհանի ապակիներին։ Բայց օրը տոնական է, որովհետեւ Լիստի երաժշտությունն է լսվում։ Վիկտորյան այնպիսի բան է ասում, որ դժվար է խոսքի թարգմանել։

ԱՐՄԻՆԵ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

«Հնչե՜ք, երգեր...»

Նվիրված էր Բախին

Շուրջ երեք հարյուր տարի Յոհան Սեբաստիան Բախը սերնդեսերունդ վերահաստատում է իր հավերժական արվեստը, խորը փիլիսոփայությամբ լեցուն Աստվածային երաժշտությունը, բերկրանք, հուզմունք, ուրախություն պարգեւող բնության ու հոգու մեղեդին։ Բախն իր երաժշտական վիթխարի կոթողներով մնաց բոլոր ժամանակների հավերժ ժամանակակիցը եւ մարդկությունը մշտապես դրանց ունկնդիրն է։ Եվ ոչ միայն դրա։

Մարդկությունն այսօր աշխարհի բոլոր ծագերում մեծաթիվ միջոցառումներ է անցկացնում՝ նվիրված Բախի մահվան 250-ամյակին, որի հայաստանյան արձագանքն էր երեկ ՀՀ Ազգային գրադարանում կազմակերպված միջոցառումը։ Գրադարանի ցուցասրահում կենսագրական, գեղարվեստական, երաժշտագիտական գրականություն էր, նաեւ Լայպցիգի Բախի արխիվի հրատարակած նրա ստեղծագործությունների ձեռագրերի շարքը։ Մյուս հետաքրքիր այլ նյութերը, բանախոսների ջերմ ելույթները (որոնց թվում նաեւ Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան երկրորդ քարտուղարը), Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի ուսանողների կատարմամբ համերգը սքանչելի հանդիպումներ էին համաշխարհային երաժշտական հանճարեղ կերպարի հետ, եւ... չէր ուզում հեռանալ։

Ա. Վ.

Համալրվում է ՀՀ կենտրոնական արխիվը

Հայաստանի Հանրապետության արվեստի, գրականության եւ մամուլի փաստաթղթերի կենտրոնական արխիվում իր տեղը գտավ բանասիրական գիտությունների դոկտոր, Երեւանի պետական համալսարանի պրոֆեսոր Սմբատ Ավագյանի անձնական արխիվը։

Այն մեծ սիրով, հուզմունքով ու հպարտությամբ արխիվի ֆոնդին նվիրեցին Սմբատ Ավագյանի այրին՝ Ռոզա Ավագյանը, եւ դուստրը՝ Լիլյա Ավագյանը։ Դրանք գիտնականի գիտական ստեղծագործություններն էին, ձեռագրերը, թերթերում հրապարակված հոդվածները, նրա գրած դասագրքերը, գրքերը, ղարաբաղյան մամուլի ընտրանին, նշանավոր մարդկանց նամակները, կարծիքները, լուսանկարները, կառավարական պարգեւները, Հայրենական պատերազմի տարիներին նվիրված նոթագրությունները։

Նա երկար տարիներ, 1953 թ.-ից խմբագրել է «Պետական համալսարան» թերթը, դասախոսել լրագրողական մի քանի սերնդի։ Սմբատ Ավագյանի գիտական աշխատանքները հիմնականում կապված էին Ղարաբաղի մամուլի պատմության հետ։

Կենտրոնական արխիվի տնօրեն Սանդրո Բեյբությանը նշեց Սմբատ Ավագյանի մեծ ներդրումը պետական արխիվի ստեղծման գործում։

Ա. Խ.

Մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Առաջատարները միավորներ են վաստակում

Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշարի հերթական տուրի չորս հանդիպումներից միայն երեքն անցկացվեցին: «Անկախության» գավաթի կիսաեզրափակիչ խաղից հետո Երեւանի «Կիլիկիայի» ղեկավարությունը որոշել է չմասնակցել երկրի առաջնությանը: Ահա եւ չկայացավ այս տուրի «Կիլիկիա»-«Շիրակ» հանդիպումը: Կանոնադրության համաձայն, թիմին պարտություն է գրանցվում, իսկ նաեւ հաջորդ խաղին մասնակցելուց հրաժարվելու դեպքում նա դուրս կմնա առաջնությունից:

Արարատի «Արախս» եւ Երեւանի «Դինամո» թիմերի հանդիպման ժամանակ առաջատարը մեծ առավելություն ուներ: Յուրաքանչյուր խաղակեսում մրցակցի դարպասը 3-ական գնդակ խփելով դաշտի տերերը վստահ հաղթանակ տարան 6-0 հաշվով: Գոլերի հեղինակներ դարձան Շիրակ Սարիկյանը (2), Հայկ Հարությունյանը (2), Արամ Հայրապետյանը եւ Արա Հակոբյանը:

Դաշտի տերերը հաջողության հասան նաեւ երկրորդ խաղում: Երեւանի «Զվարթնոցն» ամբողջ խաղի ժամանակ առավելություն էր պահպանում Կապանի «Լեռնագործի» նկատմամբ, բայց փաստենք, որ վերջինս աստիճանաբար բարելավում էր խաղը: Ընդ որում, համալրվում է նաեւ թիմի կազմը. վերջին խաղում «Լեռնագործի» մարզագգեստով նոր ֆուտբոլիստներ մտան խաղադաշտ: Առաջին խաղակեսն ավարտվեց «Զվարթնոցի» նվազագույն առավելությամբ. միակ գոլը խփեց Արսեն Ավետիսյանը: Հանդիպման երկրորդ կեսում հյուրերի դարպասը 2 անգամ գրավեց Մհեր Ավանեսյանը, իսկ միակ պատասխան գոլը խփեց Արմեն Գրիգորյանը, եւ «Զվարթնոցը» հաղթեց 3-1 հաշվով:

Հետաքրքրությամբ էր սպասվում Աշտարակի «Միկայի» եւ Երեւանի «Արարատի» հանդիպումը: Մարզադաշտում հավաքված ֆուտբոլասերները, հիշելով մի քանի օր առաջ նույն թիմերի միջեւ կայացած գավաթային խաղը (4-3), այս անգամ էլ արդյունավետ գրոհներ էին ակնկալում, բայց ավա՜ղ... Խաղը մի տեսակ անհետաքրքիր ստացվեց: «Արարատը» երկու խաղակեսերում էլ առավելություն ուներ, բայց ոչ մի կերպ չէր կարողանում գոլ խփել: Նույնիսկ այն բանից հետո, երբ երկրորդ խաղակեսում դաշտից հեռացվեց «Միկայի» ավագ Աբրահամ Խաշմանյանը, երեւանցիներին չէր հաջողվում արդյունքի հասնել: Եվ միայն խաղի վերջին վայրկյաններին, հերթական գրոհի ժամանակ Արա Ադամյանին հաջողվեց գրավել մրցակցի դարպասը 1-0: «Արարատը» կարեւոր հաղթանակ տարավ:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արախս	6	5	0	1	17-3	15
2. Շիրակ	6	4	2	0	20-2	14
3. Զվարթնոց	6	4	0	2	13-8	12
4. Արարատ	6	4	0	2	9-6	12
5. Միկա	6	3	1	2	7-4	10
6. Կիլիկիա	6	1	0	5	6-14	3
7. Լեռնագործ	6	1	0	5	7-30	3
8. Դինամո	6	0	1	5	3-15	1

Ալեքս Ֆերգյուսոնն ու իր թիմը

Անգլիայի պրեմիեր լիգայի մրցաշարն ընթացավ «Մանչեսթեր յունայթեդի» առավելության նշանաբանով: Թիմը դեռ մի քանի տուր առաջ իր համար ապահովեց երկրի չեմպիոնի կոչումը զգալիորեն գերազանցելով մրցակիցներին: Ի դեպ, «Մանչեսթերը» վատ հանդես չեկավ նաեւ Չեմպիոնների լիգայում՝ սայթաքելով միայն վերջնագծի մատույցներում: Պրեմիեր լիգայի լավագույն մարզիչ ճանաչվեց չեմպիոն թիմի գլխավոր մարզիչ Ալեքս Ֆերգյուսոնը: Սա սըր Ալեքսի նմանօրինակ հինգերորդ կոչումն է վերջին յոթ տարվա ընթացքում: Ֆերգյուսոնը «Մանչեսթերում» 14 տարի է անցկացրել: Այդ ընթացքում թիմը 13 տարբեր տիտղոսներ է նվաճել:

«Մենք բոլոր հնարավորությունները ունենք եկող տարի ավելի ուժեղ խաղալու, ասում է գլխավոր մարզիչը: Տղաները երիտասարդ են, նրանց եռանդն ու ու հավակնությունները բավարար են»: Շատ տպավորիչ է թիմի կազմը: «Մանչեսթերում» են խաղում այնպիսի ֆուտբոլիստներ, ինչպիսիք են Դեւիդ Բեքհեմը, Դուայտ Յորքը, էնդի Քոուլը, Յապ Սթամը, Ռոյ Քինը, Ռայան Գիգզը... Բայց աշխարհի ամենահարուստ ֆուտբոլային ակումբի առջեւ այժմ ծառացել է իր խաղացողներին թիմում պահելու խնդիրը: Հատկապես շատ են խոսում Բեքհեմի տեղափոխության մասին:

Չեմպիոնը եւ երկրորդ ու երրորդ մրցանակակիրներ «Արսենալն» ու «Լիդսը» կմասնակցեն Չեմպիոնների լիգայի հաջորդ խաղարկությանը:

Աղյուսակում վերջին երեք տեղերը գրաված թիմերը «Ուիմբլդոնը», «Շեֆիլդ Ուենսդեյնը» եւ «Ուոթֆորդը», հրաժեշտ տվեցին Պրեմիեր լիգային:

Ամփոփիչ աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մանչեսթր	38	28	7	3	97–45	91
2. Արսենալ	38	22	7	9	73–43	73
3. Լիդս	38	21	6	11	58–43	69
4. Լիվերպուլ	38	19	10	9	51–30	67
5. Չելսի	38	18	11	9	53–34	65
6. Աստոն Վիլլա	38	15	13	10	46–35	58
7. Սանդերլենդ	38	16	10	12	57-56	58
8. Լեսթեր	38	16	7	15	55–55	55
9. Վեսթհեմ	38	15	10	13	52–53	55
10. Տոտենհեմ	38	15	8	15	57–49	53
11. Նյուքասլ	38	14	10	14	63–54	52
12. Միդլսբրո	38	14	10	14	46–52	52
13. Էվերթոն	38	12	14	12	59–49	50
14. Քովենթրի	38	12	8	18	47–54	44
15. Սաութհեմփթոն	38	12	8	18	45–62	44
16. Դերբի	38	9	11	18	44–57	38
17. Բրեդֆորդ	38	9	9	20	38–68	36
18. Ուիմբլդոն	38	7	12	19	46–74	33
19. Շեֆիլդ Ուինս.	38	8	7	23	38–70	31
20. Ուոթֆորդ	38	6	6	26	35–77	24

Ռմբարկուներ՝ Ֆիլիպս («Սանդերլենդ»)՝ 30, Շիրեր («Նյուքասլ»)՝ 23, Յորք («Մանչեսթր յունայթեդ»)՝ 20, Քոուլ («Մանչեսթր յունայթեդ»)՝ 19 գոլ:

ՇԱԽՄԱՏ

ԹՄՄ-ի սան Հարություն Հակոբյանը դարձյալ չեմպիոն

Սան Խոսեում (Կալիֆոռնիա) ապրիլի 28-30-ը Ամերիկայի ազգային դպրոցների միջեւ կայացած շախմատի առաջնությունում նվաճելով 7 հնարավորից 6,5 միավոր, Թեքեյան մշակութային միության Արշակ Տիգրանյան դպրոցի սան, նախկին հայաստանցի Հարություն Հակոբյանը դարձել է չեմպիոն՝ պատվավոր կոչումին զուգահեռ ստանալով նաեւ 500 դոլարի դրամական մրցանակ: Այս մասին է հաղորդել ԱԶԳ/Միրոր համակարգչային ծառայությունը, ավելացնելով, որ Հակոբյանը հոյակապ խաղ է ցուցադրել մրցությանը, որին մասնակցել են ԱՄՆ բոլոր նահանգներից ավելի քան 500 հոգի:

Հակոբյանը գերազանց գնահատականներով այս տարի ավարտելու է Տիգրանյան դպրոցը, որից հետո օգոստոսին մասնակցելու է դժվարին մեկ ուրիշ առաջնության, որտեղ մինչեւ 20 տարեկանների աշխարհի առաջիկա մրցությանը մասնակցելու համար ընտրվելու են 10 լավագույնները՝ ներկայացնելու Մ. Նահանգները:

Հ. Ծ.

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Եզրագիծը մոտ է

Բասկետբոլի ազգային ասոցիացիայի (NBA) 1999-2000 թթ. առաջնությունը մոտեցել է ավարտին:

Արդեն հայտնի են դարձել արեւմտյան կոնֆերենցիայի եզրափակիչի մասնակիցները: Դրանք են «Լոս Անջելես Լեյքերզ» եւ «Պորտլենդ Թրեյլ Բլեյզերս»՝ թիմերը, որոնք կիսաեզրափակիչ խաղերում միեւնույն 4-1 հաշվով պարտության են մատնել համապատասխանաբար «Ֆինիքս Սանզին» եւ «Յուտա ջազին»:

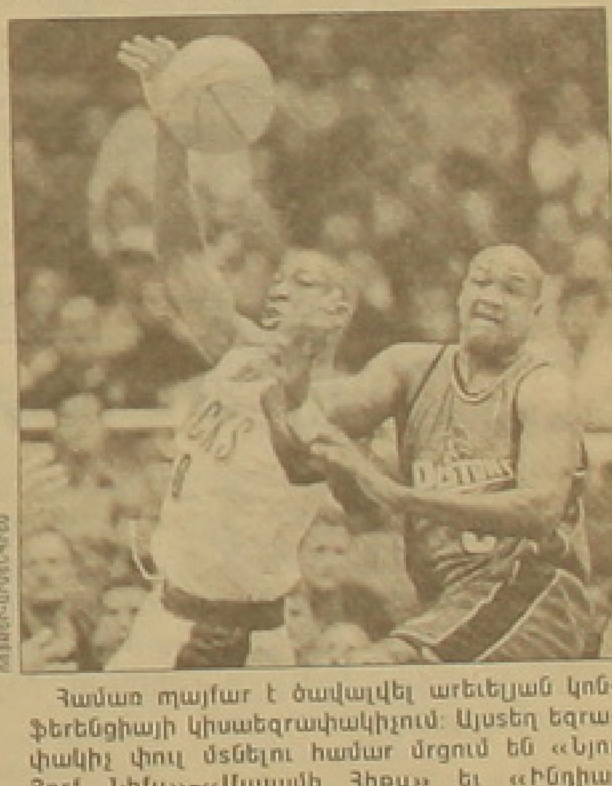

Համառ պայքար է ծավալվել արեւելյան կոնֆերենցիայի կիսաեզրափակիչում: Այստեղ եզրափակիչ փուլ մտնելու համար մրցում են «Նյու Յորք Նիքս»-«Մայամի Հիթս» եւ «Ինդիանա»-«Ֆիլադելֆիա-76» զույգերը:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

ԽԱՉԲԱՌ

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ԱՐԺԵՔԱՎՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները՝

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

1. Սաթմա 4. Նիոբե 9. Կմախք 10. Ոլորս 11. Մադրիդ 13. Հողոր 14. Միջադեպ 16. Կոպրա 18. Էներգիա 23. Գիսաստղ 25. Ակտոբուս 27. Տրիկոն 28. Իմաստուն 29. Նվաճող 30. Աստմահ

ՈՒՂՂԱՀԱՅԱՑ

2. Սրդանդ 3. Սախսիմ 5. Իգոստդ 6. Բնիոդ 7. Ակումբ 8. Աստարտ 12. Դիսկանտ 13. Հեծանիվ 15. Անդեր 17. Ագուտին 18. Էսկիմո 19. Եղան 20. Գարի 21. Ասլանտ 22. Եսենին 24. Արիկա 26. Բիտում

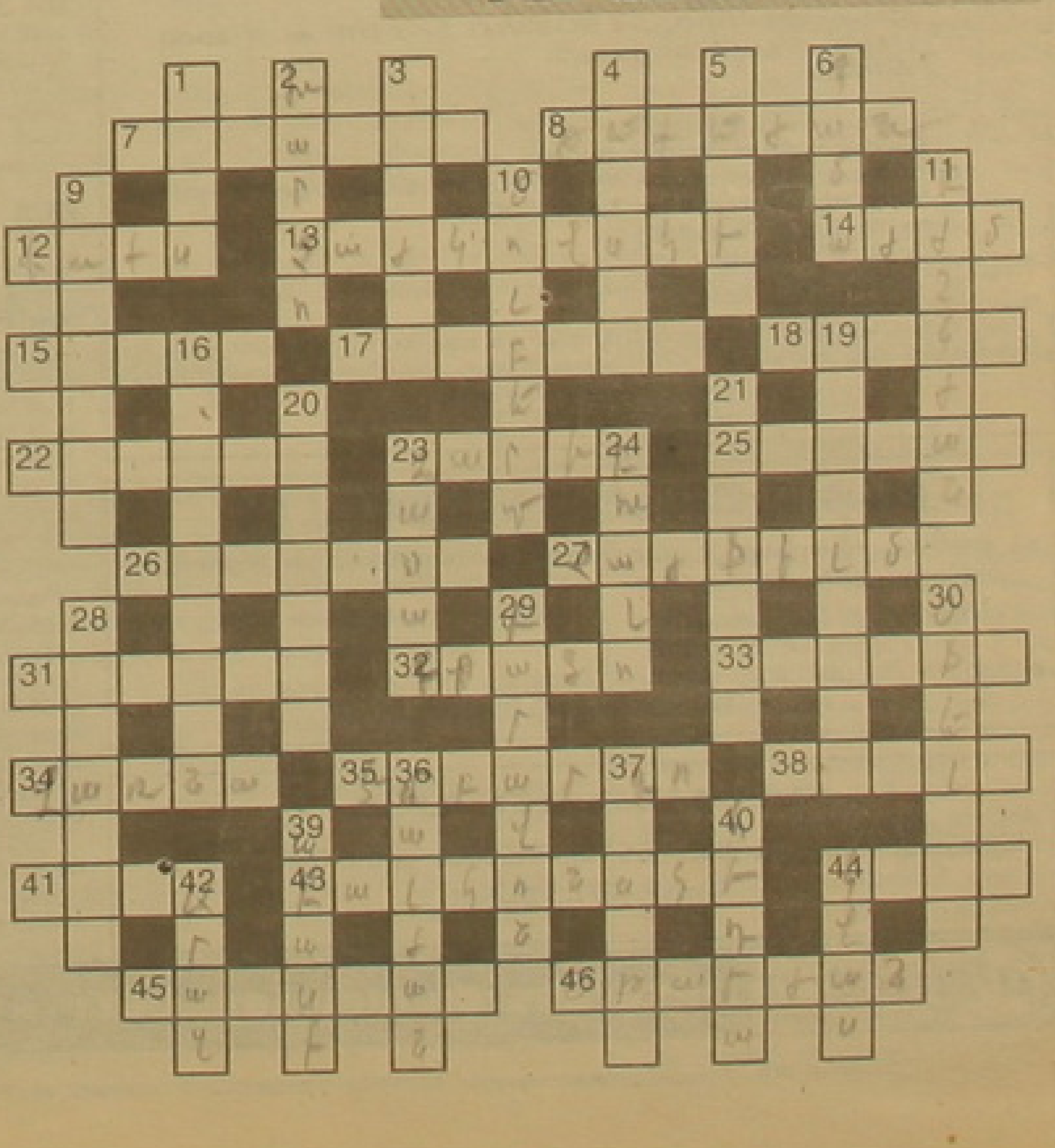

Ուղղահայաց

1. «Կարկաչ թամաշա»-ի հերոսը: 2. Ջրալի ճաշատեսակ սուղ ...: 3. Հնում աշխատանքով հաշտեցող հարկ: 4. «Եվգենի Օնեգին» չափածո տուցվող հարկ: 4. «Եվգենի Օնեգին» չափածո վեպի հերոսներից: 5. «Կոտլիպ» օպերայի հեղինակը: 6. Վոլգայի վտակներից: 9. Ռուս գեներալ, ֆելդմարշալ: 10. Նկարակալ: 11. Հայ զորավար: 16. «Չախու» պատմվածքի հեղինակը: 19. Պետություն Ասիայում: 20. Լեռնաշղթա Սեւանա լճի հյուսիսարեւելյան ափին: 21. Չարորակ ուռուցք: 23. Մսաղործ: 24. «Քերթողական արվեստ» չափածո տրակտատի հեղինակը: 28. Ծաղիկներից եւ խոտերից պատրաստված բուժիչ միջոց: 29. Եգիպտոսի տիրակալի տիտղոս: 30. Հերոդոտի Շեքսպիրի «Համլետում»: 36. Հայ կինոռեժիսոր: 37. Հնդկական ծագում ունեցող հայ աստվածուհի: 39. Պարսկական մանրանկարիչ: 40. Բազմագլուխ ջրային կենդանի: 42. «...Ն եկավ լափին տալով...»: 44. Զովացուցիչ խմիչք:

Հորիզոնական

7. Ն. Զարյանի «Փորձաղաշտ» պատերազմության հերոսներից: 8. Հայ գրող, որի անունով Երեւանում գործում է մշակութային կենտրոն: 12. Հնոց, ...: 13. «Պիկովայա դամա» օպերայի հեղինակը: 14. Ներկա, հիմա, ...: 15. Հագուստ: 17. Թաղամաս Երեւանում: 18. Ժամանակակից հայ երգիչ: 22. «Օլեսանի կույսը» պոեմի հեղինակը: 23. Հայ ասուղ: 25. Գյուղ Արեւմտյան Հայաստանի Էրզրումի նահանգի Բասեն գավառում: 26. Վիվերների ընտանիքի գիշատիչ կաթնասուն: 27. Խորհրդային Հայաստանի կինոստուդիայի անվանումը: 31. Հայ օպերային երգիչ: 32. Երկրի ընդերքի շերտերից պեղված եւ հայտնաբերված բուսական եւ կենդանական օրգանիզմ: 33. «Քամուց քշվածները» վեպի հեղինակը: 34. Ծովափնյա քաղաք Բուլղարիայում: 35. Կալանք, արգելք ապրանքների ներմուծման եւ արտահանման ժամանակ: 38. Հավասացյալ: 41. Սակարդման եւ ...: 43. «Պատերազմ եւ խաղաղություն» վեպի հերոսներից: 44. Հասկ: 45. Հայ ժուռնալիստուհի: 46. «Պասկի համար» դրամայի հերոսներից:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

ԸՆԴԴԻՄՈՒԹՅՈՒՆ

Էլչիբեյը Վաշինգտոնում Ալիեւի տակն է փորում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 19 ՄԱՅԻՍ, ՍՆԱՐՔ. Մայիսի 18-ին Վաշինգտոնում կայացել է Ադրբեջանի նախկին նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյի դռնփակ հանդիպումը ԱՄՆ վարչակազմի բարձրաստիճան ներկայացուցիչների հետ: Հանդիպման մասնակիցների անունները չեն հրապարակվում, սակայն հայտնի է դարձել, որ բանակցություններին մասնակցել են ԱՄՆ պետքարտուղարի խորհրդականներ եւ այլ բարձրաստիճան անձինք:

Եթե Ալիեւի վարչակարգը խոչընդոտի ժողովրդավարական ընտրությունների անցկացմանը, ապա հետագայում երկիրը կբախվի լուրջ խնդիրների: Արեւմուտքում սխալ կարծիք է ստեղծվել Ադրբեջանի կայունության մասին: «Ալիեւը երկրում ստեղծել է ոչ թե կայունություն, այլ դիկտատուրա, իսկ իսկական կայունությունը կարող է հիմնվել միայն ժողովրդավարական սկզբունքների վրա», հայտարարել է Էլչիբեյը ժողովրդավարության աջակցության ազգային հիմնադրամում:

Էլչիբեյի ելույթը նվիրված է եղել Ադրբեջանում ժողովրդավարական շարժման պատմության եւ այսօրվա հարցերին: Նա նշել է, որ ներկայումս ժողովուրդը վերստին պայքարում է ավտորիտար վարչակարգի դեմ:

Անդրադառնալով ընդդիմության գործունեությանը՝ Էլչիբեյն ասել է, թե պայքարը նպատակաուղղված է նախընտրական իրավիճակում ոչ թե կարծեցյալ, այլ իրական փոփոխությունների հասնելուն: Նա պատրանք է համարել անկախ պատգամավորների մասնակցությամբ ԿԸՀ-ի ձեւավորման Հեյդար Ալիեւի առաջարկությունը: Նրա ասելով, անկախ պատգամավորների անվան տակ ԿԸՀ կմտնեն իշխանությունների կողմնակիցները, որոնց ընդհանուր թիվը հանձնաժողովում կկազմի 2/3: Այդպիսով, մեծամասնությունը դարձյալ կկազմեն Հեյդար Ալիեւի կողմնակիցները:

Եթե իշխանությունները չգնան ընտրական օրենքների իրական ժողովրդավարացման, ապա ընդդիմությունը զանգվածային գործողություններ կսկսի Հեյդար Ալիեւի հրաժարականի պահանջով, ասել է Էլչիբեյը, որի ելույթն ընդունվել է մեծ հետաքրքրությամբ:

Մայիսի 18-ին կայացել է նաեւ Էլչիբեյի հանդիպումը սենատոր Սեմ Բրաունի, Կոնգրեսի ներկայացուցիչ Մայքլ Օքսի հետ:

Հանդիպումների ավարտից հետո Էլչիբեյը հայտարարել է, թե իր խնդիրն էր ներկայացնել իրականությունը, իսկ հետեւությունները թողնում է իր զրուցակիցներին:

Էլչիբեյն իր գլխավոր խնդիրն է համարում ժողովրդավարական ընտրական օրենքների ընդունումը: Դրան հասնելու համար Ադրբեջանի ընդդիմությունը բոլոր ժողովրդավարական ուժերի կարիքն ունի: Նրա կարծիքով, առանց բոլոր կողմերի համաձայնության հիման վրա ձեւավորված Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անհնար կլինի խոսել ժողովրդավարական ընտրությունների անցկացման մասին:

Անդրադառնալով մայիսի 20-ին նախատեսվող ընդդիմության հանրահավաքին, Էլչիբեյը հաջողություն է մաղթել դրա բոլոր մասնակիցներին եւ Ադրբեջանի ողջ ժողովրդին կոչ արել մասնակցել հանրահավաքին: Պատասխանելով այն հարցին, թե ընդդիմությունն ինչ կձեռնարկի, եթե իշխանությունները չգնան զիջումների, Էլչիբեյն ասել է, որ առաջնահերթ խնդիր կդառնա իշխանությունից Հեյդար Ալիեւի հեռացումը:

Հայտարարություն

Ս. թ. մայիսի 21-ին, ժամը 11-ին, Սուրբ Սարգիս եկեղեցում կտրվի պատարագ՝ Սուրմալու գավառի նահատակների հիշատակին, որից հետո, ժամը 12-ին, նույն եկեղեցու գործադիր շենքում տեղի կունենա «Սուրմալու» հայրենակցական բարեգործական միության հիմնադիր ժողովը: Խնդրում ենք բոլոր սուրմալուեցի-իգդիրցիներին մասնակցել նշված արարողությանը:

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՂ ԽՈՒՄԲ

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Արտասահմանյան ընկերությունը փնտրում է.

Մենք փնտրում ենք ծրագրավորողներ եւ ինտերնետի մասնագետներ մեր հայկական գրասենյակի համար: Կհանդիպենք թեկնածուների հետ Հայաստան մեր առաջին այցելության ժամանակ (մայիսի կես, հունիս):

Հիմնական գիտելիքներ (պարտադիր)

_ Microsoft Windows 95/98/NT and Office 97/2000
_ HTML, Script language
_ English

Այլ անհրաժեշտ գիտելիքներ

- Databases: Access/SQL Server
- Internet programming: ASP/Cold Fusion/VBScript/JavaScript/Java
- Software programming: Delphi/C/C++
- Networks: NT Server/IIS4
- Design: Fireworks/Flash

Ընտրված թեկնածուները նախ ինտենսիվ ուսուցում են անցնելու նոր տեխնոլոգիաներին ծանոթանալու նպատակով:

Եթե մեր առաջարկը ձեզ հետաքրքրում է, ուղարկեք ձեր ռեզյումեն (CV curriculum vitae), ձեր ուսումնական եւ աշխատանքային փորձի համառոտ նկարագիրը հետեւյալ հասցեով

e.akillian@euronet.be

Համարձակ դիմեք մեզ:

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆԸ ՊԱՀԱՆՋՎՈՒՄ ԵՆ

ա) փորձառու անասնաբույժ-անասնաբույժ (հիմնականում խոզաբուծական ֆիրմայում աշխատելու համար)

սննդամթերքի փորձառու

բ) իրացնողներ սեփական ավտոմեքենաներով

Հեռ.՝ 26-08-68

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ատամնաբուժական կաբինետ՝ անհրաժեշտ բոլոր գործիքներով:

Հեռ. 57-24-54

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՅՑ

20 մայիս

9.00 Հայլուր
9.20 Հիփ շերբ
9.50 Սեզամ, բացվիր
10.20 Մանուլի կղզյակ
10.30 Թանկված տեսախցիկ
10.45 Ծիծաղի տուն
11.30 Գ/Ֆ «Գնդակը վախենում է խաչից»
12.50 Ձագի վարպետներ. Մայքլ Պետրոսյանի
16.00 Հեռուստասատաղիոն
17.00 Հայլուր
17.20 Մանկության մոլորակ
17.50 Հող եւ ջուր
18.10 Բարի ախորժակ
18.30 Տագնապ
19.00 Խորան լուսո
19.10 «Համով լոտո»
(նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Ռուբիկոն+)
20.00 Կարծիք
20.25 Կամուրջ
21.00 Հայլուր
21.35 Պրեմիերա
21.45 Չինուժ
22.20 Ինչ կա-չկա
23.45 Հայոց տաճարներ
23.00 Բոհեմ
23.40 Հայլուր
00.00 Գ/Ֆ «Գեղեցկուհիները»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

10.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
11.00 Մանկական սերիալ «Տարզան»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Քոնան»
19.10 Հեռուստաֆուտբոլ
19.35 Համերգ
20.00 Լրաբեր
20.35 Տեսաֆիլմ «Հրաչիկ»
20.50 Մոդիս Բեժար. Գուստավ Մալեր
21.05 «Թիվ 1»
21.30 Երաժշտական Ամերիկա. Խանթրի
22.30 «Երջանիկ» լոտո
23.30 Գ/Ֆ «Սեւ սադոստայնը»
01.40 Մեթեո-TV

11.05 Ինչպես հասնել կատարելության. ճեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
11.30 Մուլտֆիլմ
12.00 Տոմար
13.30 Գ/Ֆ «Վերջու երեխային վարձով»
15.00 Հրապարակ
15.20 Աստաեզ
16.00 Աներեւակայելին իրականության մեջ
16.30 Գ/Ֆ «Նոր ռոբինզոններ»
18.00 Ընդդեմ փողկապի
18.30 Հծայեղ
19.05 Չոքիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Սամուլի խոսնակ
20.10 Գիսաստղեր
20.30 Հեսագիծ
22.10 Գ/Ֆ «Լուսնակ գիշեր»
0.35 Անքարբ
0.40 Գ/Ֆ «Սալվադոր»
(ավարտին Սուրհանդակ)

9.00 Նորություններ
9.10 Հոգեւոր հովվի խոսքը. մետրոպոլիտ Կիրիլ
9.25 «Կուստոյի թիմի բոլոր ճանապարհորդությունները»
10.15 «Երալաշ»
10.25 Նվագիր, հարմոն սիրելի
16.00 Նորություններ
16.10 Սերիալ «Լեոնցին»
17.00 Յոթերորդ զգայարան
17.40 «Է՜խ, Սեմյոնովնա»
18.20 Դետեկտիվ շոու
19.00 Նորություններ
19.15 «Երալաշ»
19.40 Կանացի պատմություններ
20.15 Գ/Ֆ «Փոքրիկ ունեւոր Ռիչը»
22.00 Ս. Դոռենկոյի հեղինակային ծրագիրը
23.00 «Լյուբե»-ն 10 տարեկան է
00.45 Գ/Ֆ «Սառնասիրտ Լյուկը» (դերերում Փ. Նյուման, Ջ. Քեննեդի, ԱՄՆ, 1967 թ.)

РТР

9.00 Իզաբելլա Ռոսելինին «Վերջին փիղը» ֆիլմում (ԱՄՆ)
10.30 PTP-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.45 «Հարյուրը մեկին»
12.35 Ինքդ քեզ ռեժիսոր
13.05 Սերիալ «Ընկերները»
13.35 Ոսկե բանալի
14.00, 21.00 Լուրեր
14.20 Դաշնություն
15.10 Ցերեկային սեանս. կատակերգություններ «Ոսկե ձկնիկները», «Պատահար թիվ 6 գործարանում»
15.55 «Ֆորմուլա-1» կարգի ավտոմրցարշավի աշխարհի առաջնություն
17.10 Մուլտսերիալ «Թոմն ու Ջերին»
18.05 Երկիր մոլորակ
19.05 Իմ ընտանիքը
20.05 Երկու ռոյալ
21.40 «Անշլագ» եւ ընկ.
22.50 Շաբաթվա ֆիլմը. Սիլվեսթր Ստալոնեն եւ Բրիջիտ Նիլսենը «Կոբրա» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.35 Վերջին սեանս. պրեմիերա. Ռոբերտ Պատրիկը «Մայրամուտից մինչեւ լուսաբաց-2» ֆիլմում (ԱՄՆ)

21 մայիս

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
11.45 Շախմատ-64
12.00 Չինուժ
12.35 Մուլտսերիալ «Թզվառները» (6-րդ, 7-րդ սերիաներ)
13.30 Մարդը եւ բնությունը
14.00 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
14.20 ՈՒՀԱ փառատոն
15.10 Նկարահանվում է հոլովակ
15.25 «Ես հանդիպում ունեմ ձեզ հետ», Ժորժ Բրասանս
16.00 Կենդանիների աշխարհում
16.30 Արծաթե բանալի
17.00 Իմ տունը
17.20 Հայորդաց տներ
17.30 Քեռ-շոու
18.10 Բարի ախորժակ
18.30 «Կադրիստալ»
18.55 «Խոսող շահում»
(նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
18.55 Ռուբիկոն+
19.30 Կարոտ
20.00 Խորհրդարանական ժամ
20.30 Թանկված տեսախցիկ
21.00 Կիրակնօրյա «Հայլուր»
21.40 Սանրամասներ
21.55 8 1/2. Գ/Ֆ «Հիլարին եւ Ջեկին»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

10.00 Մանկական սերիալ «Տարզան»
10.45 Տեսաֆիլմ «Բաժբեուկ-Մելիքյան»
11.05 NON-STOP
11.30 Հնդկական կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Սաֆարի»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.20 «Աշխարհի ստեղծումը» (ֆիլմ 5-րդ). «Մարդու ծագումը»
18.50 Քլոդ Ժելե. «Նավահանգիստ»
19.20 Աշխարհի հրաշալիքները. Վերսալ
19.35 Համերգ
20.00 «Միասին» (ՄԻՐ)
20.35 «Ներշնչանք». Սամվել Համբարձումյան
21.00 Բեթհովեն. 5-րդ սիմֆոնիա
21.40 Գործարար Հայաստան
22.10 Ձագ
22.30 «Ոգնի» լոտո
23.30 Գ/Ֆ «Դու նամակ ունես»
01.30 Մեթեո-TV

11.05 Ինչպես հասնել կատարելության. ճեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
11.30, 16.50 Մուլտֆիլմ
12.00 Տոմար
13.30 Համերգ. Գարուն 2000 (կրկնություն)
15.00 Հրապարակ
15.15 Ի դեպ
15.40 Հեսագիծ (կրկնություն)
16.30 Մեյ-դեյ
18.00 Գ/Ֆ «Բրինսկի թալանը»
19.45 Ոգնի SHOW
20.00 Անուշադրության կենտրոն
23.00 Յոթ խաչ. լրատվական-վերլուծական ծրագիր
23.35 Գ/Ֆ «Հասուն կյանք»

9.00 Նորություններ
9.10 Բանակային խանութ
9.40 Դիսնեյ-ակումբ «Ալադին»
10.10 Վաղորդյան աստղ
11.00 Նորություններ
11.10 Կոֆլովի «Անլուրջ նոթեր»
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.00 Սերիալ «Ալֆ»
12.30 Առողջություն
13.05 Գ/Ֆ «Տուժածները բողոքներ չունեն»
15.00 Ճանապարհորդների ակումբ
15.40 Մի գլուխգործոցի պատմություն
16.00 Նորություններ
16.10 Սերիալ «Լեոնցին»
17.00 Դիսնեյ-ակումբ «101 դալմատացի»
17.30 Դիսնեյ-ակումբ «Վինի Թուխի նոր արկածները»
17.55 Ֆուտբոլ. Ռուսաստանի գավաթ. եզրափակիչ. «Լոկոմոտիվ» (Մոսկվա)-«ԲԿՄԱ»
18.52 Նորություններ
20.05 Բ. Ուիլիսը «Գունդոնյան ճուտակ» արկածային կատակերգությունում
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Աստղային դարպասներ» (դերերում Կ. Ռասել, Ջ. Սփեյդեր, ԱՄՆ, 1994 թ.)
01.05 Ֆուտբոլի ժամանակը
01.45 Ա. Շոլոխովի «Խաղաղ տուն» ծրագիրը
02.15 Գ/Ֆ «Իմ հորեղբայրը» (դերերում Ժ. Տատի, Ժ.-Պ. Զոլյա, Ֆրանսիա-Իտալիա, 1958 թ.)

РТР

9.00 «Հայրիկը, մայրիկը, ես սպորտային ընտանիք ենք»
9.55 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.20 Հեռուստախաղ «Մանկան շուրթերով»
10.55 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագ» եւ ընկ.
12.30 «Քաղաքիկ»
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Մուլտծրագիր
14.00 Լուրեր
14.20 Խորհրդարանական ժամ
15.10 Նոր «Հին բնակարան»
16.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
16.55 «Ֆորմուլա-1» կարգի ավտոմրցարշավի աշխարհի առաջնություն
19.00 «Հայելու առաջ»
19.10 Կինոյի ժամ. պրեմիերա. Գ/Ֆ «Դոկտոր Ֆու Մանչուի սատանայական դավադրությունը» (Անգլիա)
21.00 Հայելի
22.00 Կինոյի ժամ. Մերիլ Սթրիփը եւ Քլինթ Իսթվուդը «Մեդիսոն շրջանի կամուրջները» ֆիլմում (ԱՄՆ)
00.30 Վերջին սեանս. Էլեն Բերքինը, Ջոդի Ֆոսթերը «Ալիսան այլեւս այստեղ չի ապրում» ֆիլմում (ԱՄՆ)
02.35 Իրական կինո. վավերագրական ֆիլմ «Հաղթանակից հետո»

22 մայիս

9.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
10.00 Կիրակնօրյա «Հայլուր» (սուրդոթարգմանությամբ)
10.35 Հեռուստամարաթոնի էջերից
10.55 Գ/Ֆ «Հիլարին եւ Ջեկին»
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտսերիալ «Թզվառները» (7-րդ սերիա)
17.45 Իմ տունը
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 1 լուր
19.10 «Հայի բախտ»
(նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 Կեսգիշերային ճեպընթաց)
20.00 Հասմիկ Հացագործյան
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստակապալոգ
21.50 «Համայնապատկեր»
22.15 Կուլիսների ետեւում
22.40 Մարդու ժամանակը
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.10 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Քոնան»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 «Հարցեր»
21.20 Օրը
22.25 «1-02» լրատու
22.30 «Ֆանտազիա. Նանա Կազարի»
22.50 Գ/Ֆ «8 մմ»

19.05 Չոքիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Ավետա
20.30 Անթեղ
21.10 Դիվադադար
22.05 Գ/Ֆ «Անմեղության տրքազան կատեղը»
00.30 Անքարբ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Գ/Ֆ «Ժամանակի խորհրդածությունների համար»
16.00 Նորություններ
16.20 Ինչն ինչպես
16.35 Մուլտսնանս «Ոսկեկապար ափաղաքը»
16.45 Աստղային ժամ
17.15 ... Մինչեւ 16 եւ բարձր
17.45 Սերիալ «Տառապանքի ուղիներով»
19.00 Նորություններ
19.30 «Բաղնիքի անուշ»
20.00 Ինչպես է դա եղել
20.45 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Պոլտերգեյստ III» (դերերում Թ. Սկերիթ, Ն. Ալեն, ԱՄՆ, 1988 թ.)
00.50 Հայացք
01.35 Նորություններ
01.50 Դետեկտիվ «Մայք Համեր»

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20-10.30 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
8.30 PTP-ի փոստը
9.20 Հեռուստասեզոնային ՀԱՄ. հերթապահ բաժանմունք
10.40 «Արենա-սպորտ»
11.15 Սերիալ «Գնչուհին»
12.05 Սերիալ «Մանսա Բարբարա»
13.00 Հայելի
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Կանանց խաղալ»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.50 Երկիր մոլորակ
17.45 Մուլտծրագիր
18.30 Աեսարան
18.55 PTP-ի փոստը
19.25 Երեկոներ պոլիտեխնիկում. Վերոնիկա Դոլինա
20.25 «Վիդեո-շոու-կուր»
21.40 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
22.35 Սալմոմ Սալդաուերը «Երեւակայությունների կղզին» սերիալում (ԱՄՆ)
23.30 Սերիալ «Կեղտոտ պարեր» (ԱՄՆ)
00.35 Ֆուտբոլ+TV Ա. Վայնշտեյնի հետ
01.30 Հեռուստասեզոնային ՀԱՄ հերթապահ բաժանմունք

@rminco Global Telecommunications Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Ազգային Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1259. Տպաքանակը՝ 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 19. 05. 2000. Գինը՝ 100 դրամ